

VINERI 1 FEBRUARIE 2002 • ANUL LII NR. 5

FOAIA

FONDATEC 1951 60 FORINT

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Prima petrecere românească în 2002

O nouă mîndrie a bănăţenilor

Înţelepciunea nevăzută a limbii

CALENDAR ORTODOX

4 februarie, luni – Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Mc. Avramie.
5 februarie, marți – Sf. Mucenice Agata și Teodula.
6 februarie, marți – Cuv. Mc. Vucol; Sf. Mc. Iulian și Fausta; Sf. Fotie, Patriarhul Constantinopolului.
7 februarie, joi – Cuv. Partenie, Episcopul Lampsacului; Sf. Luca.
8 februarie, vineri – Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat; Sf. Prooroc Zaharia; Sfintele surori Marta și Maria.
9 februarie, sâmbătă – Sf. Mc. Nichifor; Sf. Sfinții Mc. Marcel, Filagri și Pangrație. (Odovania Praznicului Întâmpinării Domnului).
10 februarie, duminică – † Sf. Sfinții Mc. Haralambie; Sf. Mc. Valentina. Duminică a 16-a după Rusalii (Pilda Talanților).

Un nume pe săptămână

Veronica (4 februarie) – acest nume de femeie este de origine grecească și corespunde numelui personal *Pherenike*, un compus din radicalul verb *pherein*, „a purta, a aduce etc.” și *niké* „victorie”, și semnifică „purtoare de biruință”.

Cea mai renumită Veronică este marea iubire a poetului Mihai Eminescu, *Veronica Micle*. Ocupă un rol important în lirica feminină românească *Veronica Porumbacu* (1921-1977), poetă, prozatoare, memorialistă, autoare de literatură pentru copii, traducătoare.

AGENDĂ

4 februarie

1735 – din acest an se păstrează o copie manuscrisă după traducerea poemei grecești „*Poveste de jale despre moartea postelnicului Constantin Cantacuzino*”. Traducerea, făcută de Radu Greceanu la sfârșitul secolului XVII, este una dintre primele cronici rimate românești, gen care se va bucura de o largă circulație în literatura română în cursul secolului XVIII.

1849 – moare *Costache Conachi*, unul dintre cei mai reprezentativi poeți lirici ai perioadei de început a literaturii române.

1945 – a murit profesorul *Vasile Tarnavski*, socotit cel mai de seamă teolog veterotestamentar ortodox român.

5 februarie

1859 – a încetat din viață marele om de cultură *Alecu Russo*.

1939 – a murit matematicianul *Gheorghe Țițeica*.

1953 – moare în temnița de la Sighet omul politic *Iuliu Maniu*.

6 februarie

1908 – s-a născut poetul și prozatorul român *Geo Bogza*.

7 februarie

1777 – s-a născut la Golești (Argeș), marele cărturar și memorialist *Dinicu Golescu*.

1812 – s-a născut scriitorul englez *Charles Dickens*.

8 februarie

1572 – în Moldova a început domnia lui *Ioan-Vodă cel Viteaz* (pînă în 1574).

1828 – s-a născut scriitorul francez *Jules Verne*.

1834 – s-a născut chimistul rus *D.I. Mendeleev*, care a descoperit legea periodicității și a creat Sistemul periodic al elementelor.

9 februarie

1802 – s-a născut, la Oradea, *Emanuil Gojdu*.

1862 – studenții români din Pesta s-au întrunit pentru a hotărî constituirea *Societății de lectură „Petru Maior”*.

10 februarie

1898 – s-a născut scriitorul german *Bertold Brecht*.

1933 – s-a născut actorul *Victor Rebengiuc*.

1947 – România a semnat *tratatul final al Conferinței de Pace de la Paris*.

Serbările anului dedicat lui Emanuil Gojdu continuă la Budapesta

Monumentul funerar al familiei Gojdu din Cimitirul Kerepesi

Mai multe surse științifice, considerate autentice, atestă ziua nașterii lui Emanuil Gojdu pe data de 9 februarie 1802. Reprezentanta Fundației Gojdu din Sibiu, împreună cu Ambasada României din Ungaria organizează în ziua de 9 februarie 2002, cu începere de la ora 10.00, la Centrul Cultural al României la Budapesta (sector XIV, str. Izsó nr. 5) o serbare închinată amintirii lui E. Gojdu.

Cu ocazia aniversării a 200 de ani de la nașterea marelui mecena al culturii românești se vor prezenta numeroase prelegeri despre activitatea lui Emanuil Gojdu. Printre conferențiarilor zilei se vor

găsi cercetători din țară, *dr. Maria Berényi* din Budapesta, *dr. Gheorghe Santău* din Giula, *dr. Gheorghe Petrușan* din Seghedin și vicarul *Marius Maghiaru*, parohul Bisericii Ortodoxe Române din Budapesta. Numeroși vor fi participanții conferinței sosiți din România. Printre ei se vor afla *prof. dr. Ioan Aurel Pop*, *prof. dr. Nicolae Bocșan*, *dr. Aurel Pavel*, *prof. dr. Alexandru Roz*, *dr. Cornel Sigmirean* și alți istorici din România.

Ziua se va încheia cu un cocktail, oferit de Ambasada Română.

În duminica zilei de 10 februarie 2002, dimineața de la ora 10.00, la Capela Ortodoxă din Budapesta

(sector VII, str. Holló nr. 8), Prea Sfințitul Părinte Sofronie, Episcopul ortodox român din Ungaria va celebra o liturghie arhierască în amintirea lui Emanuil Gojdu. Capela bisericii budapestane se află în imobilul Curții Gojdu, făcând parte din acel complex arhitectural din plin centru al Budapestei, care a fost ridicat cu mai bine de 100 de ani în urmă de către administratorii Fundației Gojdu din avere lăsată prin testament pentru urmași de către Emanuil Gojdu. Clădirile imense, legate printr-un pasaj comun au servit drept venit pentru îndeplinirea celor hotărâte de Emanuil Gojdu.

După momentul religios de la Capela din Curtea Gojdu, se vor depune coroane de flori la mormântul familiei Gojdu, aflat în Cimitirul Kerepesi din Budapesta. La organizarea festivității din 10 februarie 2002 contribuie atât instituții din România, cât și reprezentanțe românești din țară, printre care Autogovernarea românească din sectorul VII al Budapestei și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Sînt așteptați la manifestarea culturală toți cei care doresc să-și aplece capul în fața amintirii lui Emanuil Gojdu.

- iova -

Fundația Publică pentru Minorități și-a lansat noile concursuri

Curatorul Fundației Publice pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria și-a ținut prima ședință în ziua de 17 ianuarie a.c., în cadrul căreia s-au luat decizii despre programul de activitate din acest an al curatorului, respectiv s-au formulat condițiile concursurilor pentru subvenționarea activităților minorităților din anul 2002. Aceste documente

pot fi citite deja pe pagina web a Fundației Publice: <http://web.axelero.hu/mnekk>.

Următoarea întâlnire a delegaților minorităților în Fundația Publică va fi la 14 februarie, cînd se va discuta despre bugetul pe 2002 al organizației, se vor lansa concursurile pentru sprijinirea presei scrise a minorităților, respectiv pentru acordarea bursei pentru creatori. -va-

Festivalul filmului românesc

Joi, 24 ianuarie a început la Montreal primul festival de film românesc, intitulat „Dacia carpatică”. Festivalul a debutat cu prezentarea a trei creații ale regizorului *Sergiu Nicolaescu*. Potrivit cotidianului canadian „Montreal Gazette”, la festival au fost prezentate și două scurt-metraje aparținînd regizorului *Yvor Barre*, inspirate de cultura și tradițiile românești. -kaupert-

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Despre lipoveni la Seghedin

Miercuri, 23 ianuarie la Muzeul „Móra Ferenc” din Seghedin s-a deschis o expoziție de fotografii cu titlul „Lipoveni în Delta Dunării”. Cuvîntul festiv al vernisajului a fost rostit de Valeri Platonov, directorul Centrului Cultural al Rusiei din Ungaria și de doamna consul Maria Pop de la Consulatul României din Seghedin. Expoziția de fotografii a fost aranjată și editată de muzeologul Fodor Ferenc.

„O echipă de etnografi din Seghedin încă din 1997 se ocupă cu regularitate de cercetarea grupului etnic numiți lipoveni” – am aflat

la vernisajul expoziției de la Fodor Ferenc. Munca specialiștilor a fost ajutată în mare măsură de Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea și Uniunea Rușilor Lipoveni din București. În cadrul acestor expediții s-au realizat mai mult de o mie de fotografii, nenumărate interviuri și filmări. Din aceste lucrări s-a făcut selecția expusă la Muzeul din Seghedin, care se poate viziona pînă la 17 martie a.c.

Doamna consul Maria Pop a prezentat numerosului public de la vernisaj acea lume care este caracteristică zonei unice din Europa, rezervația Deltei Dunării. A vorbit nu numai despre frumusețile naturii, ci și despre oamenii care trăiesc în această zonă, populația care se numește lipoveni.

Dar să vedem, cine sînt rușii-lipoveni?

Numărul estimat al lipovenilor din România este de 29.774, iar cel al rușilor de 8.914, ceea ce reprezintă 0,17% din populația țării. Cei mai mulți trăiesc în județul Tulcea, dar și în Constanța, Iași, Suceava, Brăila etc.

Etnie de origine slavă orientală, rușii lipoveni apar pe actualul teritoriu al României, îndeosebi în Dobrogea, începînd cu mijlocul seco-

lului al XVII-lea, după schisma bisericii ortodoxe ruse. Imediat după sinodul din 1654 în care Patriarhul Nikon a reformat biserica rusă, au început o serie de măsuri restrictive din partea autorităților laice și religioase ruse, care vor culmina cu venirea la putere a lui Petru I cel Mare (1682–1725) și introducerea de către acesta a unor măsuri de europenizare. Refuzul unor credincioși de a accepta înnoirea a făcut ca aceștia să fie supuși unor măsuri administrative foarte restrictive și obligați să poarte o vestimentație specifică.

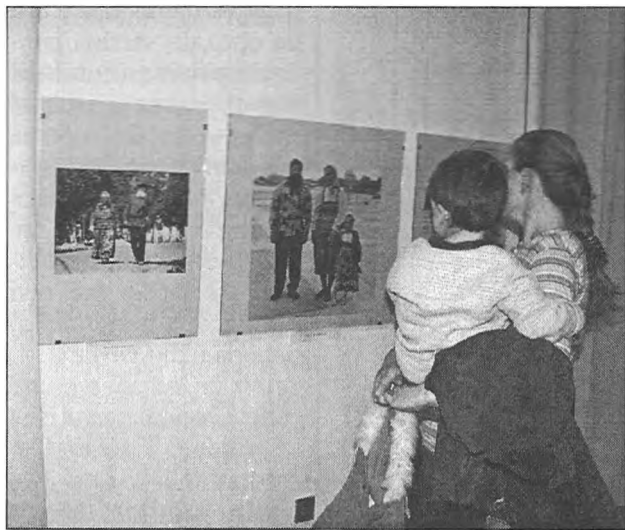
Nemaiputînd să suporte toate aceste restricții, staroverii (credincioșii de rit vechi) vor lua calea pribegiei, răspîndindu-se în în-

lor lăsate libere cu rușii-lipoveni. Prima atestare documentară a staroverilor este din 1762, cînd este amintită prezența lor la Sarichioi.

Cunoscuți sub denumirea de lipoveni, aceștia și-au păstrat limba, obiceiurile și credința, fiind divizați atît pe criterii religioase, cît și etnice.

În cele peste cinci secole în care Dobrogea a aparținut Imperiului Otoman, rușilor lipoveni le-a fost recunoscută oficial biserica și nici nu au fost supuși politicilor de islamizare. De altfel, staroverii au fost foarte bine plătiți de Poarta Otomană, fiind considerați „musafiri”. În schimbul sprijinului acordat Porții, aceștia primeau o largă și deplină autonomie, concesiunea pescăriilor și a unor întinse teritorii.

Un rol hotărîtor în păstrarea identității proprii a rușilor lipoveni l-a avut biserica. Slujbele religioase se țîn și astăzi în limba slavonă, scrierea se face cu ca-

treaga lume (Polonia, Canada, Alaska, Japonia), inclusiv la gurile Dunării, în Dobrogea. Această din urmă destinație a fost preferată pentru că, la origine fiind pescari din zona rîurilor Don și Nipru, ei au putut relua practicarea acestei meserii.

Staroverii s-au așezat în spațiul românesc, în mod deosebit în Dobrogea și Bucovina, în două mari valuri: primul, după răscoala lui Bulavin, pe vremea lui Petru cel Mare, al doilea, în timpul țarinei Ecaterina a II-a (1762–1796), cînd politica de exterminare a cazicimii a fost contrabalansată de „umplerea” teritoriilor

ractere slavone, se folosește calendarul iulian (13 zile după calendarul gregorian).

Păstrarea limbii ruse vechi, în care au pătruns unele cuvinte ucrainene și românești, dar și a obiceiurilor și tradițiilor străvechi, constituie un specific al acestei populații slave.

Fotografiile și obiectele tradiționale, expuse la Muzeul Móra din Seghedin, prezintă în mod autentic trecutul și prezentul lipovenilor din Delta Dunării. Lucrările pot fi vizionate pînă la mijlocul lunii martie, în fiecare zi (cu excepția zilei de luni) între orele 10.00 și 17.00.

E. Iova

O nouă mîndrie a bănătenilor

Mult iubitul și tot atît de mult urîtul aparat, adică televizorul, care deja se găsește în toate căminele, uneori în mai multe exemplare, este un mijloc de informare de care nu te mai poți feri, aproape că nu-ți mai poți permite să nu-l urmărești. Cu ajutorul lui aflăm pe de o parte lucruri triste (despre marile tragedii ale lumii, despre conflictele sîngeroase, despre crime și proteste), iar pe de altă parte primim vești despre fapte îmbucurătoare, informații care ne ajută în dezvoltarea personalității, în menținerea identității.

De ce pomenesc despre menținerea identității? Cred că emisiunile în limba română de la televizor, bineînțeles, alături de radio și alte mijloace de comunicare, cum este și Internetul, ar putea fi și în avantajul acelor români din Ungaria care, trăind într-un mediu unguresc, vor să-și îmbogățească cunoștințele de limbă, de istorie și cultură românească. Sigur că ar fi bine să ne putem lăuda că la noi se citește încă mult în limba strămoșilor noștri de la Micherechi sau Chitighaz, dar să nu avem iluzii... Lumea care ne înconjoară se bazează pe informarea rapidă, pe senzațional. Minimum un jurnal pe zi toată lumea urmărește. Aproape că este obligatoriu să știi ce se întîmplă în lume, în țara ta, în regiunea ta...

Dar oare știm noi ce se întîmplă în regiunea noastră? La radio deja de cinci ani se realizează o emisiune cu titlul Pe undele Europei, care dă de știre despre viața cetățenilor din Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa. Aceste programe sînt realizate la Novi Sad, Timișoara și Seghedin în limbile sîrbă, română și maghiară. La televiziune nu există astfel de programe permanente, doar cîteva inițiative locale pentru informarea cetățenilor de diferite naționalități din acest colț al Europei.

De sîmbăta trecută însă timișorenii se pot „făli” cu o noutate: postul teritorial al Televiziunii Române, TVR Timișoara, se prezintă zilnic în două ore cu o emisiune regională, transmisă seara între orele 17.00 și 19.00, ora Ungariei. Deci, de acum înainte, în fiecare seară, pe TVR2, și românii care trăiesc în partea de est a Ungariei vor putea afla vești despre actualitățile din zona de vest a României. Poate va fi și invers.

Deocamdată ne desparte frontiera, dar aceasta treptat-treptat va deveni tot mai neînsemnată. Ne putem aștepta că la diferitele manifestări românești din Ungaria vom fi vizitați tot mai des de jurnaliști din Timișoara, care vor relata și despre bănătenii noștri din Bătania sau Cenad sau alte părți. Astfel, putem avea speranța că nu numai noi vom ști despre lume, dar și lumea va ști despre noi.

Crețan

Subvenții pentru instituții românești

Secretarul de stat al Ministerului Justiției dr. Hende Csaba a decis recent asupra noilor subvenții de intervenție acordate unor instituții românești. Portofoliul responsabil pentru problemele minorităților din țară asigură astfel 6,5 milioane de forinți Școlii generale și Liceului Nicolae Bălcescu din Giula. Școala generală românească din Bedeu primește pe această cale 3 milioane de forinți. Banii

vor putea fi folosiți pentru cumpărarea mobilierului școlar, a calculatoarelor și a instalațiilor audio-vizuale. Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria a obținut 2 milioane de forinți pentru acoperirea unor cheltuieli de funcționare. Din fondul de intervenție al Ministerului Justiției se acordă subvenții acelor instituții ale căror buget disponibil nu garantează funcționarea corespunzătoare. -ștf-

Poate fi un precedent negativ

Comisarul OSCE pentru minorități, *Rolf Ekeus*, a afirmat vineri, în cursul vizitei sale la Bratislava că, în forma sa actuală, Legea ungara a statutului are valabilitate extrateritorială, de asemenea conține și elemente discriminatorii, deci poate constitui un precedent nociv – scrie ziarul budapestan *Népszabadság* în numărul de schimbătă, 26 ianuarie 2002. Între timp, guvernul român a inițiat cercetări privind felul în care activitatea birourilor de informații corespunde legilor în vigoare. În opinia Bucureștii-

lui, Budapesta nu respectă acordul bilateral.

Ekeus s-a informat personal despre poziția slovacă față de legea facilităților, respectiv despre situația comunităților naționale care trăiesc în Slovacia. La solicitarea cotidianului menționat, Ekeus a declarat: În forma sa actuală, legea facilităților poate crea un precedent nociv în Europa. Potrivit practicii juridice europene actuale, apărarea minorităților revine în primul rând țării în care trăiesc membrii comunităților respective. Organele europe-

ne sprijină năzuințele țărilor mamă a căror țintă este păstrarea identității lingvistice și culturale a grupurilor de aceeași etnie care trăiesc dincolo de frontierele lor. Însă reglementarea ungara a depășit acest cadru, deoarece desfășoară activități pe teritoriul altor țări, pe deasupra unele care conțin elemente discriminatorii, ceea ce provoacă neliniște. Ekeus și-a exprimat speranța că în curând cele două guverne pot ajunge la o înțelegere care să fie bazată pe normele dreptului internațional.

Cazul scandalos cu tăblițele bilingve în Karintia, Austria

Jörg Haider, liderul regiunii *Karintia* amenință cu închiderea grădinițelor slovenilor, cu retragerea subvențiilor organizațiilor minorității slovene, cu desființarea emisiunilor în limba slovenă a televiziunii, dacă, în urma deciziei *Curtii Constituționale de la Viena*, se vor așeza noi tăblițe bilingve în Austria. Curtea supremă a considerat contrar Constituției Austriei acel paragraf din Legea grupurilor etnice, care stabilește obligativitatea așezării tăblițelor bilingve doar în acele localități în care proporția minorităților naționale este peste 25 la sută. Conform accepțiunii actuale a *Curtii Constituționale*, tăblițele

bilingve trebuie așezate și în caz dacă proporția minorităților este doar 10 la sută. La baza acestei decizii stă actul statal al Austriei din 1955, care definește comune cu administrație mixtă toate acele localități în care proporția minorităților este de 10%. Înseamnă aceasta că în Karintia trebuie așezate mult mai multe indicatoare cu numele sloven al localităților, decât câte sunt în prezent. Luarea de poziție a *Curtii Constituționale* în această problemă sensibilă a fost provocată de către un șofer de auto. Cetățeanul austriac de etnie slovenă din Karintia n-a acceptat amenda care i s-a pus pentru depășirea vitezei re-

gulamentare. El a condus în localitatea *St. Kanzia* cu o viteză mai mare decât cea permisă în localități – 50 de km la oră –, deoarece, argumenta, n-a avut de unde să știe că a intrat într-o localitate, fiindcă numele comunei era trecut numai în limba germană. *Oficialitățile din loc trebuiau să afișeze numele comunei în discuție și în limba slovenă, Skocijan, lucru care au neglijat să-l facă* – spune șoferul sloven din Austria. *Până voi fi eu liderul regiunii nu se vor așeza noi tăblițe bilingve* – a replicat omul tare al Karintiei, *Jörg Haider*. Menționăm că în Austria trăiesc 15.000 de cetățeni de naționalitate slovenă. -an-

Concurs pentru finanțarea cursurilor pedagogilor

Ministerul Învățământului publică și în acest an concurs pentru obținerea sprijinului financiar necesar pentru organizarea cursurilor de perfecționare a pedagogilor de la școlile de naționalitate din țară. Vor fi sprijinite pe această cale cursurile acreditate de Mi-

nisterul Învățământului de la Budapesta. După ce românii din Ungaria nu au vreo instituție care ar avea un program de perfecționare acreditat, subvenția organizării cursului de perfecționare a pedagogilor de la școlile românești va putea fi obținută de Autoguverna-

rea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) sau alte organizații, care se angajează să organizeze curs de perfecționare pentru pedagogi în România, pe baza înțelegerii de colaborare dintre ministerele de resort din cele două țări. În 2001, AȚRU a primit de la Ministerul Învățământului de la Budapesta 360 de mii de forinți, realizându-se în toamna anului trecut schimbul de experiență al pedagogilor noștri în județul Arad. Termenul înaintării actualului concurs este **10 aprilie 2002**. Informații suplimentare găsiți și pe internet: www.om.hu.

I. K.

-sf-

Hai la vot!

Am citit cu viu interes articolul apărut în Foia românească, numărul din 18 ianuarie 2002, „*Noi pentru cine votăm?*”, semnat de *Gh. P.* Cred că nu mă înșel presupunând cine stă în dosul acestor inițiale, domnia sa fiind, și de data aceasta, o personalitate demnă de încredere în a se exprima nu numai în numele său personal.

N-aș vrea să-i repet afirmațiile, după părerea mea mult prea juste și nu actuale, ba chiar urgente, mai ales ținând cont de data foarte apropiată a primei runde a alegerilor (7 aprilie a.c.). Doresc însă să subliniez cu sinceră convingere că mă declar sută la sută de acord cu părerile, întrebările și sugestiile domnului *Gh. P.*

Are perfectă dreptate că la ora actuală, în situația unui așa numit bilanț de egalitate privind raportul de forțe dintre coaliția guvernamentală și cea de opoziție, sarcina principală a fiecărui curent fiind obținerea a cât mai multe voturi în vederea asigurării superiorității în alegeri, poate să conteze și votul comunităților naționale organizate, respectiv a asociațiilor sau, mai de grabă, a minorităților naționale din Ungaria.

Într-un articol scris recent apreciam pactul dintre Uniunea Tinerilor Democrați (FIDESZ) și asociația romilor Lungo Drom, pe de o parte, și înțelegerea dintre partidul Socialist Maghiar (MSZP) și alte organizații țigănești conduse de *Horváth Aladár*, nu numai din punctul de vedere al vînătorii de voturi, ci și din cel al posibilității intrării triumfale a romilor în Parlament. Întorsătură neașteptată pentru rezolvarea unei probleme serioase, care pînă ieri ni se părea atît de îndepărtată.

Vă dați seama și dv., modificarea, în acest sens, a Constituției, a legii electorale și a celei privind minoritățile naționale, pînă acum s-a rezolvat doar în

declarații făcute cu ocazii solemne. Cei competenți, în reală cunoștință de cauză, declarau imediat după manifestările sărbătorești că, în ciclul parlamentar actual, acest lucru nu se poate rezolva, drept urmare noi, cei în mod direct vizați și interesați, nu avem altceva de făcut decît să așteptăm încă cel puțin patru ani.

Între timp MSZP a pus problema parlamentului cu două camere, în care locul convenit minorităților naționale ar fi asigurat în mod automat. Și ce se întâmplă, dacă MSZP nu iese cîștigător? Problema rămîne deci deschisă, cel puțin deocamdată. Și chiar dacă propagatorul acestui țel ar cîștiga, cînd ar putea să realizeze această promisiune mult prea serioasă?

În orice caz, asta oricît ni s-ar părea de sublim, ne-ar lipsi cu desăvîrșire încă multă vreme, prioritate avînd, în cazul fiecărui nou guvern, problemele vitale ale economiei, ale politicii, ale bunăstării etc, etc.

În concluzie, e ultima oră să ne hotărîm în privința acceptării, în unanimitate, a răspunsului nostru favorabil la întrebarea care ne e pusă, afirmîndu-ne cu deplină convingere hotărîrea fermă de a vota în interesul țării și al comunității noastre românești din Ungaria. Să nu credem, că în afară de noi înșine, se va oferi cineva de bună voie să ne reprezinte interesele, să ne rezolve problemele vitale. Bine, dar cine își va lua răspunderea pentru așa ceva? Sînt convinși că este în primul rînd sarcina noastră să stabilim urgent, ce e de făcut. Să nu lăsăm ca acest semn de întrebare să ne prigonească mult timp!

Să nu așteptăm să ni se dea mură în gură!

Al. Ardelean

Încheierea Anului European al Limbilor

În zilele de 28–29 ianuarie în orașul Szombathely a avut loc conferința de închidere a Anului European al Limbilor 2001. Timp de două zile au fost dezbătute teme de actualitate, cum ar fi situația limbilor în Europa și în Bazinul Carpa-

tic, problemele predării limbilor sau limbi în pragul dispariției. Cu această ocazie, jurnalistul *Petru Cîmpian* a ținut o prelegere despre stadiul lingvistic al radiofoniei românești din Ungaria.

**Foia românească
pe Internet:
www.foaia.hu**

Un politician român care a ieșit din tiparele timpului său

Alexandru Vaida Voievod
(1872–1950)

Delegația românilor transilvăneni care a dus la București actul Unirii Transilvaniei cu România: Vasile Goldiș, episcopul Miron Cristea, episcopul Iuliu Hossu, Alexandru Vaida-Voevod, Caius Brediceanu

Centrul Cultural al României de la Budapesta a organizat la 18 ianuarie a.c., o masă rotundă pe tema „Alexandru Vaida Voievod – trecut și prezent”, cu participarea prof. univ. dr. Liviu Maior de la Universitatea București și a profesorului Szász Zoltán, directorul Institutului de Istorie al Academiei Ungare de Științe din Budapesta.

Prelegerea a fost mediată de dr. Alexandru Ghișă, consilier al Ambasadei Române, de formație istoric.

Personalitate controversată, Al. Vaida Voievod s-a născut într-o familie înstărită din Transilvania. Tatăl său, Dionisie Vaida Voievod, făcea parte din structurile statului maghiar fiind deputat în Parlament. De tânăr a militat pentru identitatea și autonomia culturală a românilor din Transilvania și Ungaria. Face parte din Partidul Național Român, fiind unul dintre semnatarii Memorandumului. Debutul său în Parlamentul Ungariei a fost un adevărat scandal, Al. Vaida Voievod

recitând din poeziile înflăcărâte ale poetului Octavian Goga.

În perioada vieneză face parte din anturajul prințului moștenitor Franz Ferdinand. În 1909, la invitația regelui României, Carol I, organizează vizita prințului moștenitor la București. Ca și mulți alți politicieni transilvăneni a avut încredere că urmașul la tronul Austro-Ungariei va schimba soarta românilor transilvăneni.

Al. Vaida Voievod a fost printre primii români care

s-au implicat în politica internațională având legături cu Statele Unite ale Americii, cu Vaticanul cât și cu personalități politice europene din acea vreme.

La Conferința de la Paris face parte din delegația României, de unde permanent transmite la București lui Iuliu Maniu rapoarte detaliate și viziunea lui despre viitorul României Mari și are proiecte concrete pentru răspândirea mândriei naționale la românii din Transilvania care de veacuri au fost asupriți.

Ca prim-ministru realizează unirea Basarabiei cu România.

Medic, traducător din literatura germană, are o mare contribuție la răspândirea gândirii și culturii occidentale. Scrierile lui memorialiste (patru volume) sînt pline de ironie și autoironie.

A avut permanent conflicte cu radicalul Octavian Goga, iar în perioada antebelică se distanțează și de fostul său prieten Iuliu Maniu.

Personalitate care iese din tiparele timpului său, filogermanul Vaida Voievod este o figură controversată a istoriei românești și maghiare. Produs al statului dualist, a avut permanent sentimentul că el a făcut istoria timpului său. Politician de tip modern, actul suprem al carierei sale a fost realizarea unirii Transilvaniei cu România.

Mihai Cozma, Budapesta

Despre Unirea Principatelor și diplomatul Titulescu la Seghedin

La Centrul de Cercetări Biologice din Seghedin – unul dintre centrele renumite din Europa – întâlnim mulți tineri sosiți din România, dar și din alte țări europene și de pe continentul asiatic, care petrec cîțiva ani aici, timp în care își pregătesc doctoratul. Ei fac cercetări în diferite domenii, cum ar fi genetica, biochimia, biologia plantelor, enzimologia sau biofizica. În puținul timp liber pe care îl au, acești doctoranzi au înțetătenit o frumoasă tradiție în orașul de pe malul Tisei: se întîlnesc de două-trei ori pe an pentru a vorbi, a prezenta aspecte din istoria, geografia și cultura popoarelor din care provin. Consulatul General al României de la Seghedin i-a îmbrățișat pe acești tineri români, oferindu-le spațiile Consulatului pentru a organiza aceste seri românești. Aici s-au întrunit în seara de 25 ianuarie tinerii biologi, prilejul fiind aniversarea a 143 de ani de la Unirea Principatelor Române din 1859.

„Am sărbătorit astăzi două evenimente – unul este aniversarea Unirii Principatelor Române, cînd practic s-a format România modernă și micul nucleu de Românie, la care apoi s-au alăturat celelalte părți și s-a definitivat în 1918 cu formarea României Mari. Al doilea eveniment din seara aceasta a fost aniversarea lui Nicolae Titulescu, pentru că în 2002 se împlinesc 120 de ani de la naștere. El a fost printre primii care a lansat ideea unei uniuni europene, a cooperării între țările Europei, atît în rezolvarea conflictelor cît și în pe-

rioadele pașnice; între cele două Războaie Mondiale s-au pus bazele Națiunilor Unite și a organizațiilor multinaționale, în care fiecare țară este reprezentată. Titulescu a militat pentru reprezentarea țărilor nu pe măsura importanței lor economice sau a puterii militare, ci fiecare țară să aibă cuvîntul ei de spus și să poată să-și spună nevoile sau să se țină cont de ea.” – ne-a declarat Cosmin Sicora din Cluj.

Domnul Andrei Oancea, consulul general al României la Seghedin ne-a mărturisit: „Ne face realmente o mare plăcere să-i primim, să-i ascultăm. Ei au un mesaj de prietenie pentru ceilalți colegi. Prezintă cîteva aspecte de ordin istoric, geografic și coordonate culturale despre România. După părerea mea este o acțiune care contribuie la apropierea lor, a tinerilor, și la cunoașterea mai bună a țărilor din care provin.”

Și parcă pentru a-și adevăra spusele, domnul Andrei Oancea s-a încins într-o horă cu tinerii veniți din România, Turcia, Rusia sau tocmai din Kazahstan.

Iulia Kaupert

Singurătate

Stelele cad pe pămînt ca niște comori
Zorile dorm în mireasmă de flori
Iarba se clatină bătută de vînt
În jur tăcere de mormînt.

Sinistru e locul pe care stau
Amar e vinul pe care-l beau
Arid e cîmpul pe care pășesc
Tulbur mi-e ochiul cu care privesc.

Totul e straniu și amorțit
Auzul surd și redescușit
Trupul mi-e rece și înghețat
Somnul adînc și împovărat.

Sînt undeva departe de trup
Cu barba albă și părul cărunț
Plutesc undeva în jurul meu
Și mă întreb: Oare sînt Eu?

O zi aș vrea să mai trăiesc
E tot ce acum îmi doresc
S-apar din nou în calea lor
Copiilor, nepoților, vecinilor, colegilor,
Să-i sărut, să-i privesc
Și să le spun cît îi iubesc.

Cristian Muntean,
Budapesta

„Mîințălu” la Arad

Aniversarea Unirii Principatelor a fost sărbătorită și anul acesta la Arad. Joi, 24 ianuarie, profitînd și de vremea favorabilă, arădenii au ieșit în centrul orașului pentru a urmări parada fanfarelor și pentru a se bucura de programul folcloric oferit cu această ocazie festivă de ansamblurile Doina Mureșului, Zărandul și Rapsozii Zărandului. Ineditul momentului l-a constituit programul coregrafic, în

care, pe lîngă obișnuitele dansuri din Bihor, Banat sau Țara Zărandului, cei prezenți au putut vedea și o noutate: *mîințălu* de la Micherechi. Acest dans a fost introdus în repertoriul ansamblului Doina Mureșului de către coregraful Viorel Nistor, care a și publicat, în urma cercetărilor de teren, două volume de folclor coregrafic al românilor din Ungaria. A.Ș.

„Un Dumnezeu plin de dragoste te așteaptă să te-ntorci acasă...”

„Cum m-ai trimis Tu pe Mine în lume, așa i-am trimis și Eu pe ei în lume. Și Eu însumi Mă sfințesc pentru ei, ca și ei să fie sfințiți prin adevăr.” (Ioan 17:18-19)

Fiecare membru al Bisericii este un ucenic și trebuie să împlinească porunca Domnului Isus de a face

re afirmă acest lucru cu claritate.

Biserica Penticostală din Micherechi, ascultând din nou de porunca lui Dumnezeu, a organizat o săptămână de evanghelizare în perioada 21-27 ianuarie. Fiecare seară a fost acordată orientării bisericii în afa-

tă să te-ntorci acasă. Nu vrei să fii fiul lui Dumnezeu? Nu vrei să faci bucurie în Cer, Tatălui și ție? Tatăl nu stă cu spatele la tine, te-așteaptă!” Iar prin cântările soriei Vali de mărire a Domnului, de chemare și încurajare, Dumnezeu a vrut să se atingă de inimile fiecărui ascultător. Cum se poate folosi Atotputernicul Dumnezeu de aceste cântări? Am întrebat-o despre experiențele sale de cântăreț pe sora Vali Pentea Sava.

– Fiind și dumneavoastră o misionară, a cărei dar de la Dumnezeu este vocea minunată pentru a cânta spre slava Numelui Celui Sfânt, ați cântat de multe ori despre mîntuire și despre dragostea lui Dumnezeu, atît în fața publicului creștin, cît și necreștin. Ce pot însemna cântările, poeziile recitate sau mărturișirile personale pentru un ascultător?

– În primul rînd, citind și din Sfînta Scriptură vedem că Dumnezeu totdeauna și-a îndemnat poporul să-L laude, să-L cînte, să-L declame psalmi, cîntări și poezii. Eu cred că pe de o parte este un fel de închinare înaintea lui Dumnezeu, înaintea Creatorului care ne-a dat viață, și pe de altă parte este un mod de a pregăti inimile celor care ascultă apoi mesajul lui Dumnezeu. Deci, practic, cred că cel puțin aceste două roluri le are cîntarea. Pe de altă parte, atunci cînd David lua harfa, citim tot din Scriptură, duhurile rele îl părăseau pe Saul. Deci al treilea rol al cîntării este acesta de a elibera sufletele ascultătorilor de durerile cu care ei au venit, dureri de minciună, de curvie, de alcoolism, de răutate. De fapt, prin cîntare se duce o luptă spirituală. Duhurile pleacă atunci cînd sînt închinare aceste cîntări înaintea lui Dumnezeu. De aceea uneori este foarte greu pentru cîntăreți sau pentru cel care declamă poezii să se desfășoare, pentru că este așa un zid, parcă totul în jur freamătă. Atunci nu poți să fii în așa comuniune cu Dumnezeu cum ai vrea. Dar repet, cîntarea are în mod deosebit rolul acesta de a te închina înaintea lui Dumne-

Teodor Rocsin, conducătorul Bisericii Penticostale din Micherechi:

– De fiecare dată cînd organizăm serate de evanghelizare, facem ca oamenii să cunoască pe Dumnezeu mai de aproape, să fie mai deschiși. Încercăm să dăm posibilitatea oamenilor să înțeleagă mesajul lui Dumnezeu, atît în limba română, cît și în limba maghiară. Chemăm pentru aceste evanghelizări pastori, frați slujitori din Oradea, din Arad, din Cîmpia Turzii și din alte biserici din România și Ungaria. Prezența și slujirea soriei Vali ne-a bucurat sufletele. Dînsa este cunoscută și de Biserica Baptistă din Micherechi, deoarece a fost de mai multe ori și la ei în vizită. Deci consătenii noștri au avut posibilitatea să-i asculte cîntările de laudă. Cred că aceste programe, la care și de data aceasta ne-am adunat cam 250 de membri ai bisericii și consăteni, oferă posibilitatea de a ne apropia de Dumnezeu, pentru a-L cunoaște cît mai mult pe Dumnezeu. Dumnezeu vrea să ne dea mîntuirea fiecăruia. Misiunea noastră este să chemăm cît mai mulți oameni la Dumnezeu, ca să cunoască calea adevărată. Cred că toți creștinii din Micherechi, fie ei ortodocși, baptiști sau penticostali, ne bucurăm cînd un om se apropie de Mîntuitorul nostru Isus Cristos care a murit pentru păcatele noastre.

zeu prin ea, pe de altă parte de a pregăti inimile ascultătorilor pentru a primi Evanghelia, detașați de gîndurile lor, de problemele lor, de răutățile lor, de necazurile lor. Mă bucur

din toată inima, că în bisericile noastre sînt mulți oameni care și-au dăruit viața în slujba aceasta.

– Ce simte cîntărețul în timpul cîntării?

– Mă umple o bucurie a prezenței lui Dumnezeu prin Duhul Sfînt în biserică. Atunci cînd văd inimile ascultătorilor transpuse pe fețele lor, știu dacă el primește cîntarea sau nu o primește, îi place sau nu-i place. Pentru că, fie-ți zîmbește și te soarbe din ochi, fie-ți se încruntă, îți dai seama că nu prea ajunge cîntarea la inima lui. Mai rar, dar sînt și asemenea cazuri. Cîntărețul în primul

rînd se închină înaintea lui Dumnezeu și se roagă. Multele mele cîntări sînt rugăciuni, părășia mea pe verticală cu Dumnezeu în momentul cîntării. Mă bucur că pot să aduc pentru oameni, în sufletele lor o altă de speranță, o altă încredere în Dumnezeu. Avînd în vedere că am trecut prin foarte multe experiențe de tot felul, experiența cînd am făcut un accident și soțul meu a intrat în comă, am plîns mult și unele dintre cîntări exprimă durerea aceasta. Nu pot decît să-l mulțumesc lui Dumnezeu, pentru că atunci cînd eu am trecut prin necaz El m-a mîngîiat. Ce doresc eu este ca inimile oamenilor care mă ascultă să poată să fie înviorate, să vezi pe fața lor acel zîmbet al bucuriei că au primit mesajul: „Nu te îngrijora”, „Încrede-te în Dumnezeu”. Alte cîntări îți aduc o oază de speranță. Cel puțin aceasta simt eu. Este extraordinar să vezi că oamenii sorb cîntările și faptul că se simt motivați și încurajați de aceste cîntări. Nu am bucurie mai mare decît să văd că oamenii au fost cercetați, au fost motivați la o nouă trăire pentru slava lui Dumnezeu. Aceasta doresc și de aceea cînt.

Text: Rita Ruja
Foto: Aurel Papp

alți ucenici, pentru ca poporul lui Dumnezeu să se înmulțească. Unii au primit de la Dumnezeu un dar special de evanghelist, alții au avut parte de experiențe deosebite cu Domnul Isus. „Ca niște buni ispravnici ai harului felurit al lui Dumnezeu, fiecare din voi să slujească altora după darul, pe care l-a primit. Dacă vorbește cineva, să vorbească cuvintele lui Dumnezeu. Dacă slujește cineva, să slujească după puterea, pe care i-o dă Dumnezeu: pentru ca în toate lucrurile să fie slăvit Dumnezeu prin Isus Hristos, a căruia este slava și puterea în vecii vecilor.” (1 Petru 4:10-11) Existența unui astfel de dar duhovnicesc nu înseamnă

ră, la lume, invitînd la aceste ocazii și mulți consăteni. În fiecare seară a fost vestită Evanghelia pe înțelesul tuturor participanților, atît în limba română, cît și în limba maghiară. Au fost invitați pastori, evangheliști și alți slujitori ai Domnului pentru a vesti puterile minunate ale Celui care i-a chemat și pe ei din întuneric la lumina Sa minunată.

Toată săptămîna a fost condusă de pastorul bisericii, fratele Durkó Albert. În seara de vineri și de sîmbătă biserica a primit musafiri și din România care au vestit Cuvîntul Domnului: fratele Dănuț Crișan de la Biserica Penticostală Betania din Arad, fratele Remus Moldovan din Cîm-

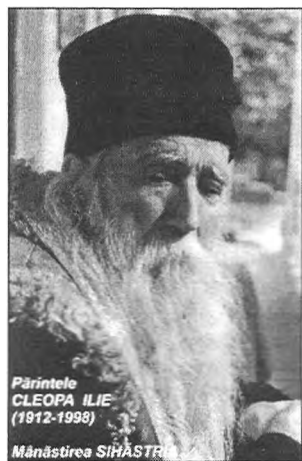
că toți ceilalți credincioși, care nu sînt evangheliști, sînt scutiți de obligația de a le spune și altora despre Isus. Dimpotrivă, aceasta este o slujbă pe care trebuie să o ducem la îndeplinire fiecare. Marea Trimitere-

pia Turzii, fratele Florin Dan din Oradea și nu în ultimul rînd sora Vali Pentea Sava, interpretă de muzică creștină din Oradea. Mesagerii Evangheliei au accentuat în unanimitate: „Un Dumnezeu plin de dragoste te așteap-

Cuvînt la Întîmpinarea Domnului și despre jertfa Prea Curatei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu

(2 februarie)

După Nașterea Domnului Iisus Hristos, trecînd 40 de zile și împlinindu-se vremea curăției celei legiuite, Preacurata și Preabinecuvîntata Fecioară Maică plecînd din Betleem cu Sfîntul Iosif, logodnicul, și venind la Ierusalim, în Biserica lui Dumnezeu, purtînd pe Hristos Pruncul cel de patruzeci de zile, au mers să împlinească Legea Domnului și să se curățească

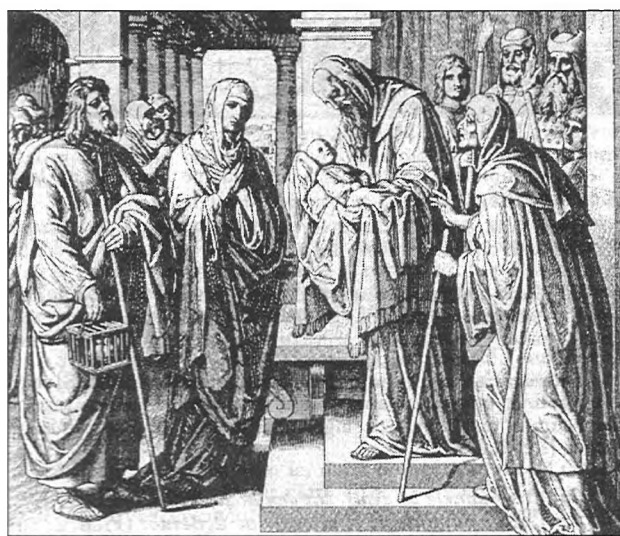

că după naștere, prin aducerea jertfei celei cuvințioase lui Dumnezeu și prin rugăciunea preotului. Apoi să pună înaintea Domnului pe Pruncul cel întîi născut și să-L răscumpere cu prețul cel rînduit, precum s-a poruncit lui Moise de către Domnul, în Legea Veche și cum se scrie despre aceea în legea curăției, și anume: „Femeia care va zămisi și va naște parte bărbătească, necurată va fi șapte zile și în ziua a opta să se taie pruncul împrejur, iar ea va ședea treizeci și trei de zile sub acoperămîntul necurăției sale; de tot lucrul

sfînt să nu se atingă și în biserică să nu intre, pînă ce se vor sfîrși cele patruzeci de zile ale curăției ei. Și cînd se vor împlini zilele curăției, să aducă un miel de un an, fără de prihană, spre arderea cea de tot și un pui de porumbel sau de turturea, pentru păcat; iar de nu va fi bogată ca să aducă miel, atunci să aducă două turturele sau doi pui de porumbel, unul spre arderea cea de tot și altul pentru păcat; apoi se va ruga pentru dînsa preotul și se va curăți”.

Despre punerea înaintea Domnului a celui dinții născut, astfel este scris: „Sfințește-Mi pe tot cel dinții născut (parte bărbătească), care deschide pîntecele”. Și iarăși: „Pe cel întîi născut al fiilor tăi să Mi-l dai Mie”. Aceasta se urma pentru facerea de bine cea mare a lui Dumnezeu, încă din Egipt, cînd s-au cruțat cei întîi născuți ai lui Israel. Pentru aceasta, israelitenii aduceau pe pruncii lor cei întîi născuți în biserică, dîndu-i dajdie lui Dumnezeu, ca pe o datorie stabilită prin lege. Și iarăși de la Dumnezeu îi răscumpăra pe aceia cu preț, care se numea argintul răscumpărării, și acela se da leviților care slujeau în Biserica Domnului, precum este scris despre aceasta în cartea a patra a lui Moise. Prețul hotărît al răscumpărării era cinci sicli, iar fiecare siclu sfînt prețuia cam vreo trei lei.

Deci, acea lege a Domnului împlinind-o Maica lui Dumnezeu, a venit acum în biserică, cu Dătătorul Legii.

Simeon întîmpină pe Mîntuitorul lumii

A venit să se curățească deși nu-i trebuia curățire, fiind neîntinată și Preacurată. Pentru că aceea care a zămislit fără bărbat și a născut fără dureri și fără vătămarea curăției sale celei feciorești, aceea n-a avut nici un fel de necurăție obișnuită femeilor celor ce nasc. Pentru că ceea ce a născut pe Izvorul curăției, cum putea să se afle sub necurăție? Din ea S-a născut Hristos, ca un rod din pom; iar pomul nu se vatămă, nici se întinează după înflorirea rodului său.

Nevătămată și curată a rămas Fecioara după nașterea lui Hristos, adică a rodului celui binecuvîntat. Prin ea a trecut Hristos precum raza soarelui trece prin sticlă sau prin cristal. Precum nu se sfarmă nici întinează raza care trece prin sticlă și prin cristal, ci mai curat îl strălucește, tot așa și Soarele dreptății, Hristos, n-a vătămat fecioria Preacuratei Maicii Sale, nici cu durerile cele obișnuite femeilor n-a întinat ușa nașterii celei firești, cea cu curăția pecetluită și cu fecioria păzită, trecînd mai presus de fire; ci mai ales i-a îndoit curăția ei, sfințind-o prin trecerea Sa și luminînd-o cu dumnezeiasca lumină a harului.

Nu era nevoie de curățire a aceleia care a născut fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul. Dar ea, ca să nu se arate potrivnică Legii, ci mai ales să fie ascultătoare, a venit să se curățească, ea cea cu totul cu-

mîinile Sale, și-a plecat genunchii și cu cîinste-L înălța lui Dumnezeu, zicînd:

„Iată, o! Preaveșnice Părinte, Acesta este Fiul Tău, pe Care L-ai trimis ca să se întrupeze din mine, pentru mîntuirea neamului omenesc. Iată, pe Care Tu L-ai născut mai înainte de veci, fără maică; iar eu, prin a Ta bunăvoință, în anii cei mai de pe urmă, L-am născut fără de bărbat. Iată rodul pîntecelui meu cel întîi născut, Care prin Duhul Tău cel Sfînt în mine S-a zămislit și negrăit din mine a ieșit, precum Tu Însuși știi. Iată Fiul meu întîi născut - și Care este al Tău mai întîi - cu Tine de o ființă și fără de început, pentru că de la Tine S-a pogorît, nedepărîndu-Se însă de dumnezeirea Ta. Primește pe Cel întîi născut, cu Care ai făcut toate. Primește pe cuvîntul Tău cel din mine întrupat, prin Care ai întărit cerurile, ai întemeiat pămîntul și ai adunat apele. Primește pe Fiul Tău cel din mine, pe Care Îl aduc Ție, ca pentru El și pentru Mine să rînduiești precum Ți este plăcut și pentru ca cu trupul și cu sîngele Acestuia, cel din mine luat, să se răscumpe neamul omenesc”.

Unele ca acestea zicînd, a pus pe iubitul ei Fiu în mîinile arhiereului, slujitorul lui Dumnezeu, ca în mîinile lui Dumnezeu. Și, după Legea dumnezeiască L-a răscumpărat pe El, cu prețul cel hotărît, adică cu cinci sicli, care era înainte închipuire a celor cinci răni mari ale lui Hristos, pe Care le-a primit pe cruce, prin care toată lumea s-a răscumpărat de blestemul Legii și de robia vrăjmașului.

Părintele Ilie Cleopa

Din biblioteca creștinului

Lumina arată praful

Este o mare deosebire între a vedea - și a vedea în lumina lui Hristos. Închide-te în casă cînd afară e zi cu soare și lasă numai o gaură mică, prin care să pătrundă razele soarelui! În casă e măturat frumos și ți se pare foarte curat. Dar, cînd pătrunde raza de lumină, ce să vezi?! În lumina ei se vede un nor întreg de praf și necurăție.

Așa e, fratele meu, și cu

omul ce nu se vede în lumina lui Hristos. I se pare că-i destul de curat. I se pare că-și „face datoria de creștin”. Zice omul: „N-am omorît, n-am aprins, n-am furat...” și se crede curat; dar, vai, în lumina lui Hristos viața noastră se vede altfel; se vede încărcată de păcate...

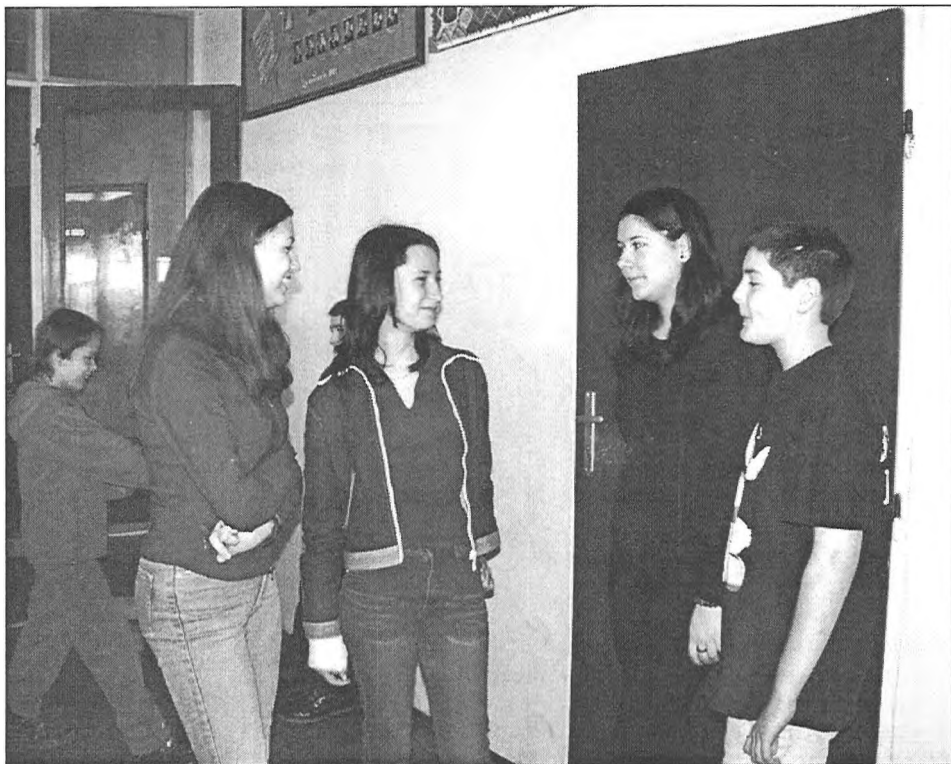
De aici, din punctul acesta - cunoașterea păcatului - pleacă mîntuirea.

Preot Iosif Trifa

Mesaj pentru ziua păcii

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, a adresat Papei Ioan Paul al II-lea un mesaj cu ocazia „Zilei de rugăciune pentru pacea lumii”, organizată la 24 ianuarie de Biserica Romano-Catolică la Assisi, în Italia. În mesajul său, Patriarhul României a salutat acest eveniment organizat într-o perioadă de tulburări și frămîntări în întreaga lume, cînd religiile trebuie să dea dovadă de înțelegerea a fenomenelor complexe și să participe la renașterea valorilor esențiale ale vieții. „Pacea nu poate fi separată de iubire și jertfă” - se mai arată în mesaj.

Elevii culeg roadele muncii din primul semestru

Discuții în pauză

Am ajuns la aprecierea notelor primului semestru al anului școlar 2001–2002. În această perioadă elevii sînt mai agitați și stresați decît în general, deoarece aceste cîteva săptămîni le solicită la maxim puterea de concentrare.

Este adevărat că pentru toți liceenii această perioadă este foarte oboșitoare, totuși cei mai solicitați sînt elevii anilor III–IV, pentru că rezultatele obținute pot fi hotărîtoare în cazul în care doresc să-și continue studiile în învățămîntul superior. Chiar dacă unii elevi își dau seama că rezultatele nu se ridică la nivelul aș-

teptărilor lor și ale părinților lor, sfîrșitul de semestru este o perioadă prea scurtă pentru a corecta notele adunate într-o jumătate de an.

La fel de oboșiți și extenuați ca și elevii sînt profesorii, care acum sînt ocupați atît cu corectarea a sute de lucrări cît și cu încheierea mediilor.

Chiar dacă este greu, elevii, ajutați de profesori, sînt hotărîți să facă față acestei încercări și să o treacă cu rezultate cît mai bune.

Janet Jurca, clasa a II-a:

– Cum ți-a reușit semestrul trecut?

– Cînd mi-am început

studiile de liceu, totul mi-a fost străin. Mulțumită sînguinței și statorniciei, am obținut rezultate bune la sfîrșitul anului trecut. Cînd am intrat în anul doi, am crezut că va fi mai ușor, dar nu așa s-a întîmplat. Din fericire, avem o atmosferă plăcută în clasă, s-au format multe prietenii. Fiecare dintre noi încercăm să-i ajutăm pe cei mai slabi, ca să reușească și ei cît mai bine. Materialul obiectelor de studiu este cu mult mai sec decît al celor din primul an. Primul semestru ne-a decepționat pe fiecare. Ne-am dat seama că trebuie să luăm învățătura mai în se-

rios. Și eu vreau să fiu mai sîrguincioasă în semestrul următor, pentru ca să am rezultate mai bune la sfîrșitul anului.

Tamara Orsolya Kőrösi, clasa a II-a:

– Cred că nu este ușoară învățătura nici pentru un licean, deoarece așteptările sînt foarte mari. Din păcate numai acum ne-am dat seama că nu sîntem mulțumiți cu notele primite, trebuia să învățăm mai mult. Deși în ultimul moment, totuși am reușit să îmi măresc media. Și eu trebuie să învăț mai serios în semestrul nou, dacă vreau să-mi continui studiile după liceu.

Zoltán Oros, clasa I:

– Anul acesta s-au schimbat multe în viața mea, deoarece am devenit licean. Liceul a însemnat o un salt după școala generală. Avem nevoie de mai multă independență, pen-

tru că aici sîntem și mai responsabili pentru noi și pentru notele noastre decît înainte. În semestrul trecut a trebuit să învăț mai mult, fapt ce se vede și din rezultatele mele. Deși am avut rezultate bune, nu sînt mulțumit, deci aș vrea să am note și mai bune la sfîrșitul anului.

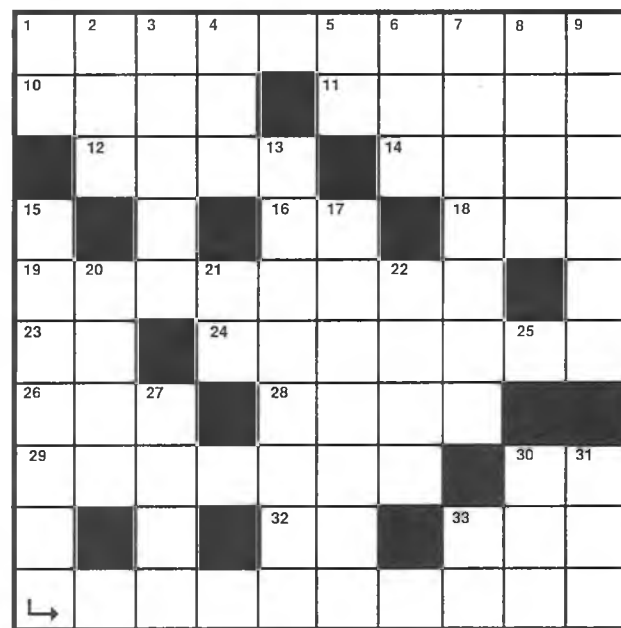
Brigita Gurzău, clasa a II-a:

– Pe tine te-au ajutat, te-au sprijinit profesorii în obținerea rezultatelor bune?

– Din păcate, nu am luat în serios primul semestru, dar în ultimele săptămîni am depus eforturi ca să recîștig timpul pierdut. Și profesorii au fost destul de încordați, precum și noi, elevii. Ne-am ajutat foarte mult cu colegii, ca să avem rezultate cît mai bune. Profesorii ne-au dat posibilitatea corectării, deși deseori nu am meritat.

Alexandra Ruja, elevă,
Liceul N. Bălcescu

Din trecutul presei românești

ORIZONTAL: 1. Primul periodic românesc 10. Tristețe 11. Care nu prezintă o structură regulată 12. Lac în Asia 14. Paralizat de picioare 16. Umed 18. Statele Unite 19. Element decorativ 23. Pronume interogativ 24. Flăcăi chitighăzeni 26. Răsărit 28. ... Sad (Oraș în Serbia) 29. Alăturare 30. LeNe! 32. Simbol chimic 33. Dumnezeu – în latină.

VERTICAL: 1. Sunet muzical 2. Rugăciune ungurească 3. Titlu nobiliar 4. Fusesse 5. TA 6. Marcă de săpun 7. Cunoscut scriitor rus (Lev) 8. Voinic 9. Membri ai unui popor – despre care, actualmente, auzim de multe ori 13. Îseninare, lucire 15. Unicul supliment al primului ziar românesc 17. Distins, împodobit 20. Rămășiță 21. AF 22. Ni... – oraș antic, cunoscut din Biblie 25. R 27. Puternic 30. Animal sălbatic 31. Și așa s-a numit săptămînalul nostru 33. Domnul – scurt!

Burse pentru studii superioare în România

Comisia Maghiară de Burse a publicat concursul pentru subvenționarea studiilor în România. Pentru anul universitar 2002/2003, statul maghiar va acorda 5 burse noi tinerilor aflați la studii superioare integrale în România. (Acum un an, numărul locurilor noi au fost șapte.) Bursa este de 150 USD pe lună. Pe baza înțelegerii între ministerele de resort din cele două țări, bursierii din Ungaria pot învăța în diferitele centre universitare din România fără să plătească taxa de studiu. Nu se acordă însă bursa statului maghiar pentru studii la drept și politologie.

În prezent Ungaria are 22 de studenți bursieri la studii integrale superioare în România. Dintre ei cam jumătate sunt români. Criteriul apartenenței etnice nu este o condiție absolută a concursului pentru obținerea subvenției. (Oferă burse pentru

studii în România tinerilor români din Ungaria și țara-mamă, România. Pentru această bursă se publică concurs în timpul verii.) La concursul pentru obținerea bursei statului maghiar pot participa tinerii până la vârsta de 20 de ani, elevi din anul IV de liceu, precum și studenți cu cel puțin un an de studii împlinit cu succes la vreo instituție din învățămîntul superior din România.

Termenul înaintării dosarelor de concurs este **1 martie 2002**. Adresa: Comisia Maghiară de Burse, 1146, Budapesta, Ajtosi Dürer sor 19-21. Informații suplimentare aflați la telefonul 1/384-9011 sau la Internet: www.mob.om.hu. Formularul de concurs îl puteți obține și de la Redacția Foi românești, 5700 Giula str. Gh. Doja nr. 8, telefon (66) 463-152.

–frățean–

Legende românești

Mănăstirea Putnei

Odată Ștefan cel Mare a fost bătut într-o bătălie și rătăcind prin țară a ajuns în pădurea Vișeu. Acolo a dat peste un pustnic bătrân, cu o barbă albă până-n brâu, care avea chilia într-o stâncă despătată în două părți: într-o parte a despăcăturii dormea el și-n cealaltă își făcea rugăciunile lui.

Ajungând Ștefan acolo se rugă să-l primească, fiind zdrobit de atâta trudă.

Pustnicul i-a răspuns:

– De ești om pământean, intră; iar de ești ciuma pădurii să te duci mai în fundul pădurii.

– Sunt om pământean.

– Dacă ești om pământean, cine ești și cum de vii pe locurile acestea părăsite și tocmai la vreme de noapte?

– Eu sunt Ștefan-Vodă, îs bătut și rănit de păgâni și am venit să-ți cer povață.

– Așa! Apoi intră.

Când a intrat Vodă, pustnicul i-a făcut loc să șadă pe o lăcioară de piatră.

Ștefan se așează și-i istorisi pustnicului toate pățaniile.

– Nu te întrista, îl încurajă pustnicul. Și l-a rugat să ospăteze cu dânsul niște malai mărunțal fiert cu apă curată și niște rădăcini strânse de dânsul din pădure.

Pe urmă s-au pus pe odihnă.

Drept la miezul nopții, ia pustnicul pe Ștefan de mână și-i zice:

– Urmează-mă! s-au ieșit amândoi din chilie.

Ajungând într-un loc, pustnicul îl strânge pe Ștefan de mâna dreaptă și îl întreabă:

– Vezi ceva?

– Nu văd nimica, răspunde Ștefan.

Îl strânse a doua oară și iar îl întreabă:

– Vezi ceva?

– Nu văd nimica.

Atunci pustnicul îl strânge iar pe Ștefan de mână, călcându-l tot atunci pe piciorul drept.

– Văd! grăi Ștefan.

– Ce vezi?

– Niște lumini.

– Hm, dragul meu, acelea nu-s lumini și locul acela-i sfânt. Pune-ți în gând că-i face acolo o mănăstire și așa-i birui păgânii.

– După bătălie, am să fac, a jurui Ștefan și pe urmă amândoi s-au întors în chilie și se hodiniră până dimineața.

A doua zi s-a strâns Ștefan oastea cea rătăcită și cu alții câți i-a mai găsit prin țară au bătut cumplit pe dușman. Ștefan pune de zidește mănăstirea Putnei.

În temelia mănăstirii din partea stângă, Ștefan-Vodă a porocit să zidească o caldare mare cu galbeni, aur mult și argint, că nimeni pe lumea asta n-ar să se atingă de comoara ceea decât însuși Ștefan.

El ar să scoată banii aștia, când a învia. Și el are să-nvie înainte de învierea cea de obște, călare pe calul lui și cu sabia în mână dreaptă ținând-o drept în sus.

Toți banii și celelalte odoare care sunt zidite în temelia mănăstirii, are să lempărtașească celor care cred faptelor lui, în legea creștinească și în nația românească.

S. Teodorescu-Kirileanu,
T. Ștefan-Vodă cel Mare
și Sfânt

Elevii și pensionarii l-au aniversat împreună pe Eminescu

Cu 10 zile întârziere, dar cu atât mai multă însuflețire și elan au sărbătorit elevii și pensionarii români din Giula aniversarea nașterii marelui poet român Mihai Eminescu. Sărbătoarea desfășurată la 25 ianuarie, la Clubul Pensionarilor Români din Giula, la sediul ATRU, a reușit la maxim.

– Deoarece am fost solicitați cu o săptămână înainte, a trebuit să ne pregătim pentru acest program cu cea mai mare atenție – ne-a mărturisit profesoara Stela Nicula. Acești șapte elevi, fiind în grupa pregătitoare, au adus mari eforturi ca aniversarea poetului nostru național să reușască cât mai bine. Au avut mari emoții, pentru că nu sînt obișnuiți să se prezinte în fața publicului, însă pot să zică cu mândrie, că totul a ieșit superb de bine.

– Cum ați făcut neuitată aniversarea a 152 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu?

– În primul rînd o elevă a prezentat viața și activitatea poetului, după care s-au recitat poezii de Eminescu: „Numai poetul”, „Seara pe deal”, „La steaua”, „Glossă” și fragmente din „Luceafărul”. Toate aceste poezii au fost împodobite

cu un fond muzical plăcut, încheind recitalul cu interpretarea poeziei „De ce nu-mi vii...”, bineînțeles, în forma ei cîntată. Cel mai

ținind operele și-au amintit de versurile memorate și de către ei la școală. Programul celor două generații, ocazionat de aniversarea lui

Foto: Aurel Papp

plăcut a fost să vezi fața pensionarilor care din cînd în cînd ne îmbărbătau cu cite-un „bravo”. Iar alții ne-au mărturisit că, ascu-

Mihai Eminescu, s-a sfîrșit cu o masă festivă, la sediul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

R. Ruja

Din lumea animalelor

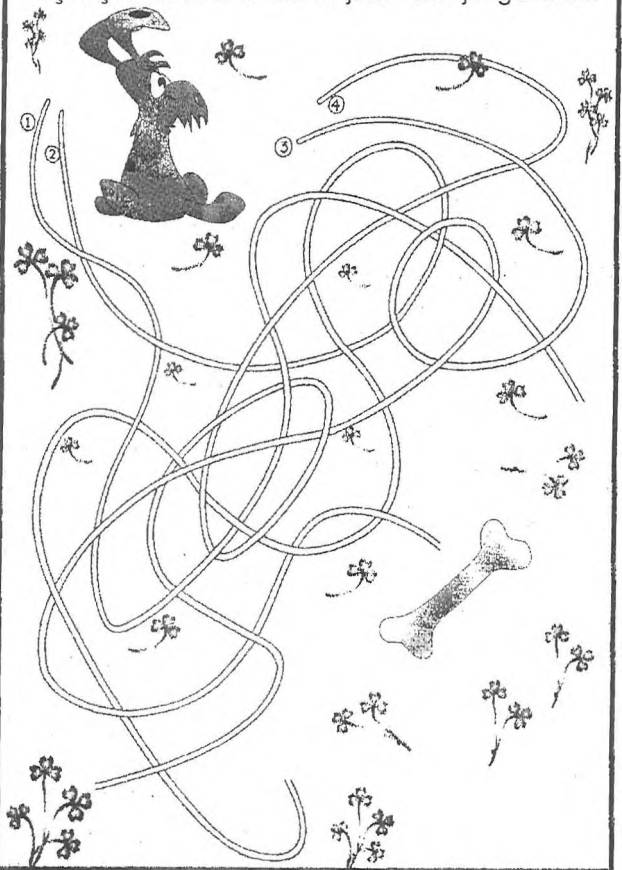
Care dintre afirmațiile de mai jos sînt adevărate și care nu?

1. Fiecare specie de păianjen țese pînă.
2. Canguri trăiesc doar în Australia.
3. Nu toți elefanții au colți.
4. Leii trăiesc în junglă.
5. La Polul Nord nu trăiesc pingvini.
6. Balenele nu sînt pești, ci mamifere acvatice.
7. Toți melcii au cochilie.
8. Bernardinul e un cîine originar din Elveția.
9. Pescărușul este un peștișor fără solzi.
10. Șoarecele este mai mare decît șobolanul.

Dezlegare:

9, 10. Nu e adevărat: 1, 4, 7, 6, 8, 5.
E adevărat: 2, 3, 5, 1, B.

Cățuleșului îi este foame. Ajută-l să ajungă la os!

ENIGMĂ DINTR-O COPIILĂRIE FRAGEDĂ

Pînă acum am răsfoit și am citit multe opere literare de autori români, mai ales de autori transilvăneni, cauzîndu-mi multe și mari satisfacții. În cursul acestor lecturi, din diferite scrieri am găsit multe date biografice din viața autorilor studiați. Din întîmplare, despre o curiozitate din copilăria unui mare literat și gînditor abia nu de mult am luat cunoștință. Despre această curiozitate a scris chiar autorul la începutul unei cărți a sale. El avea să găsească și să primească știri despre acest fapt curios abia mai tîrziu, de la mama sa și de la frații săi mai mari.

Modul și felul în care se exprimă autorul despre această stare a începutului de viață, este pe cît se poate de minunat, este un mărgăritar al literaturii române, după părerea mea. Sînt sigur și convins că după lectura acestei scrieri mulți intelectuali români din Ungaria vor descoperi despre cine este vorba. Dar eu mă adresez și acelor, care ezită să nimerească autorul adevărat. La rîndul meu, și eu m-aș găsi

în tabăra acestora, dacă din simplă întîmplare nu aș fi găsit acest amănunt chiar din partea autorului, la începutul unei cărți a sale, care mi-a scăpat dintr-o simplă întîmplare sau din neglijență. Deci, să urmeze mărturisirile autorului.

„Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvîntului. Urmele acelei tăceri inițiale le caut însă în zadar în amintire. Despre neobișnuita înființare a graiului meu aveam să primesc o înșirare de știri numai tîrziu, de la Mama și de la frații mei mai răsăriți. Aflai atunci că în cei dintîi ani ai copilăriei mele cuvîntul meu nu era – cuvînt. Cuvîntul meu nu se mîna cu nimic. Nici măcar cu o stîngace dibuire pe la marginile sunetului, cu atît mai puțin cu o prefigurare a unei rostiri articulate. Adevărat e, pe de o parte, că muțenia mea plutea oarecum în echivoc și nu îndeplinea chiar în toate privințele condițiile unei reale muțenii, căci lumina cu care ochii mei răspundeau la întrebări și îndem-

nuri era poate mai vie și mai înțeleghătoare decît la alți copii, iar urechea mea, ispitită de cei din preajmă, se dovedea totdeauna fără scăderi. Cînd eram pus la încercare, cedam pe planul mișcării și al faptei. Gestul meu contura întocmai semnificația poruncii. O dorință rostită de cineva își găsea răsunetul în actul meu cel mai prompt. Totuși, îplineam aproape patru ani – și încă nu pronunțasem nici un cuvînt. Nici barem cuvintele de temelie ale vieții: Mamă și Tată. Cazul, prezentînd fețe atît de ciudate, nu putea să aibă decît două explicații, între cari nici astăzi nu m-aș simți chemat să decid. Poate că starea mea embrionară se prelungea dincolo de orice termen normal, pentru că avea în vedere un urcuș nu tocmai de toate zilele, sau poate o nefirească luciditate s-a vîrît, cu efecte de anulare, între mine și cuvînt. Într-o zi, Mama, cuprinsă de neliniște și îngrijorare, dar purtată și de nădejdea unei dezlegări, găsi de cuviință să mă ducă la oraș, să mă arate unui doctor. Nu mai era nimic de ascuns. Medicul, un vechi prieten al familiei, mi-a pus mîna pe creștet, mi-a pipăit maxilarele și pe urmă m-a cercetat ca pe o pasăre căreia, printr-o ușoară tăiere sub limbă, i-ai putea dăruî grai omenesc. – *Copilul e întreg* – fu încheierea liniștitoare a doctorului. Sosiți acasă, Mama mai făcu o ultimă încercare să mă ademenească în sfera sunetului. Hotărîse să mă ia cu binișorul, ca pe un copil mare, și mi vorbi. Se căznea să mă înduplece, să-mi stîrnească mîndria. – *Dragul mamei, tu ești copil mare de-acu! Va trebui să vorbești... Asta nu se poate... Așa nu mai merge... Ne faci de rușine... Azi-mîne copiii din sat au să spună că ești mut...* – M-am uitat la Mama cu aceiași ochi mereu limpezi, vii, înțelegători. O ascultam, dar nici după această caznă a mamei cuvîntul meu nu voi să se aleagă numaidecît. A doua zi însă, după cine știe ce noapte de zbucium, pe care am uitat-o acolo, în viața fără grai, m-am dus lîngă ea. Și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mîna, rușinat, peste ochi și vorbeam. De sub strașina degetelor și a palmei cu care mă apăram încă de lumea cuvîntului, graiul ieșea din gura mea întreg, lămurit, picurat ca argintul

strecurat. Cuvintele le rosteam așa cum le culesem din sat, dialectale, netezite sau roase de-un uz obștesc, dar fără de trunchierile sau stîlcirile pe care oricine le-ar fi așteptat de la un copil încă nemuncit de nici un exercițiu al uneltelor comunicative. Numai teribila, buclucașa consoană „r” avea să-mi dea de lucru, să mă înfrunte încă un an întreg, să mă trădeze ca pe un copil – întîrziat –. Îmi amintesc cu satisfacție de clipa cînd, stînd cu toții împrejurul meu, eu m-am silit să spun ceva, iar Tata m-a întrerupt cu o exclamație de bucurie: „Bravo!”. Izbutisem să emit înțîia oară un „r” purificat de orice aproximativ. De acest eveniment, vrednic de a fi însemnat în calendar, s-a luat act în chip solemn în toată familia, ca de nașterea unui nou copil. Aceasta este povestea plină de penumbre a cuvîntului meu. N-am putut niciodată să-mi lămuresc suficient de convingător pentru mine însumi strania mea detașare de „logos” în cei dintîi patru ani ai copilăriei. Cu atît mai puțin acel sentiment de rușinare ce m-a copleșit cînd, constrîns de împrejurări și de stăruințele ce nu mă cruțau ale Mamei, am ridicat mîna peste ochi, ca să-mi iau în folosință cuvintele. Cuvintele îmi erau știute, dar în mijlocul lor eram încercat de sfieli, ca și cum m-aș fi împotrivit să iau în primire chiar păcatul originar al neamului omenesc.

S-a întîmplat să fiu în casa părintească al nouălea copil, și cel din urmă... S-a nimerit să fiu cel mai mic și să vin între cei de același sînge ai casei întîmpinat oarecum cu dor. Trebuia să umplu un gol.”

Pentru a găsi mai ușor despre cine este vorba, comunic o poezioară a autorului, care trădează mult despre autor.

*Sat al meu, ce porți în nume
sunetele lacrimii,
la chemări adînci de nume
în cea noapte te-am ales
ca prag de lume
și potecă patimei.
Spre tine cine m-a nădrumtat
din străfund de veac,
în tine cine m-a chemat
fie binecuvîntat,
sat de lacrimi fără leac.*

Gh. Santău

Despre viață și moarte

STENDHAL

Favoarea cea mai mare hărăzită de natură este maiestatea sa în-tîmplarea. Scurtă-i viață și totuși foarte frumoasă. Dincolo de hotarele ei nu este nimic, nici măcar regretul că nu mai ești viu, așa încît: să trăim!

TOLSTOI

Existența morții ne obligă să dăm vieții noastre un sens pe care moartea să nu i-l poată răpi.

SENECA

Viața, dacă știi să o trăiești, este lungă.

SYRUS

Viața în sine este scurtă, dar devine lungă din cauza necazurilor.

DJUBRAN

Viața este o femeie fermecătoare, care ne cucerește inimile, ne ispășește sufletele, ne umple simțirea de promisiuni; dacă amină mereu, ucide răbdarea din noi, dacă se supune, trezește în noi plictiseală. Viața este o femeie care se îmbăiază în lacrimile celor îndrăgostiți de ea și se parfumează cu sîngele celor pe care îi ucide. Viața este o femeie care preferă să aibă inima omenească prieten, refuzînd-o în calitate de soț. Viața este o femeie desfrînată dar frumoasă; cel care vede numai desfrîul urăște frumusețea ei.

ANDRE MAUROIS

Viața e un joc, din care nimeni nu se poate retrage nicicînd ducînd cu sine cîștigul.

DISRAELI

Viața e prea scurtă pentru a fi mică.

MARTIAL

Crede-mă că nu este o atitudine înțeleaptă să spui: „Voi trăi”. A trăi mîine este prea tîrziu; trăiește astăzi!

TACIT

Toate planurile și faptele noastre trebuie să fie orientate spre binele vieții.

HORATIU

Moartea lovește cu acelaș picior în colibele săracilor și în palatele regilor.

CICERO

Moartea este sfîrșitul firesc al vieții și nu o pedeapsă.

Puteți cîștiga un abonament!

Printre cei care vor răspunde corect la întrebarea „Cine a fost acel scriitor român, care la vîrsta de 4 ani încă nu vorbea?” vom trage la sorț un nume, care va cîștiga de la noi un abonament pentru un an întreg la săptămînalul Foaiă românească.

Așteptăm răspunsurile la adresa: Giula, str. Gh. Doja nr. 8.

Vin alejerile

N-avem mult pînă la alejerile din aprilie. D-asta ne putem da sama, zî cu zî, și din hărțuiala dintră partidele mai însămnate, dăspră cile mai mici să nici nu mai vorbim: Dă la mic la mare, tăta lume vre să ajungă-n Parlament. No, n-am io nimica cu asta, că doară mai bun loc dă muncă – și mai bine plătit – dîcît să fii dăputat nu pre ieste altu în țară. Mai mult mă tulbură – sincer să fiu, numa din cînd în cînd – felu cum să gată unii dă alejeri. Cred că dăspră asta v-am mai scris cîteceva și în numerele dă mai dămult, dă' nici în viitor n-a fi alcum: cînd oi ave părere dăspră cile ce să-ntîmplă în juru nost, nu m-oi sfii să v-o spun. Numa că amu, dă pildă, vreu să rămîn mai aproape dă treburile noaste. C-avem și noi năcazurile noaste cu alejerile autogovernărilor noaste. La ce mă gîndesc? Cred că mult cunososc răspunsu la una ca asta.

Adecă: amu-s patru ani s-o-ntîmplat ceie la ce nime nu s-o gîndit. Bunăuară că o mulțime dă romi unguri s-or băgat în rîndu românilor din țară, și ș-or format autogovernările lor, numa pîntru că or aflat cum că pă cale asta pot ajunge la

bani. Și mai precis spus: la bani mult! N-aș pute spune cu sufleu împăcat că pîntră frați noști români nu sînt ș-amu în autogovernări unii care, numa pîntru că li să merită, s-or făcut români – dă știu, dă nu știu să vorbască românește. Dă linje-blide d-aște n-om pute noi scăpa cît om trăi, dă' barem ii ș-or păstrat religie, trăiesc întră români, fac (uă numa să fac că fac) cîteceva pîntru neamu nost ș-așe. Bogat și dăstul că cu pătura asta dă oameni treabă să ne mpăcăm și să-i suferim, și dacă nu-s pă gustu nost. Dă' ar fi bine să ne lese-n pace romii unguri, cu tăte țigăniile lor.

Din fapta împlinită și zmintită omu înțelept învață. N-ar strîca dacă și românașii noști ar învăța din pățanie d-amu-s patru ani. Știu io bine că mult dintră a noști să gîndesc că ce-ar trăbui să facă ca să nu mai picăm în groapa în care ne-am chinuit o dată – din „bunăvoînță” lejii pre democratice a țării. Că or și aflat ceva cheie potrivită, asta nu știu. Io numa atîta știu că cii dă la cîrma noastă ș-amu-s cu frica-n spate că să pot repeta năcazurile d-amu-s patru ani. Apu și io-s dă acie-ș părere. Așe dară întrebare să pune dă la sine: ce s-ar

pute face ca noi, românii români din Ungarie, să ne putem aleje conducătorii noști – buni, uă nu pre, dă' barem să rămînem la vatra noastră? În legătură cu asta io aș ave o propunere. V-o spun.

În zilele noastre în țară la noi sînt înscrisă păstă o sută doauăzăci dă partide și păstă o mie dă alte uniuni țivile. Propunere me ar fi păstă măsură dă simplă: autogovernările noaste dă la sate și cile românești dă la orașe, cu înțăleje comune, să-ș înștimbe numele în așe fel și formă că dăspră asta romii unguri numa după alejeri să știe. Asta ar însămnă că s-ar forma doauă tabere mare, una cu a noști, alta cu romii, după care nu i-ar fi greu nici guvermului nou să aleagă că cu care tabără să să pună la masă. Io aș ave o propunere și pîntru dănumire nouă, dă' dăspră asta să cere să tac. Cel puțin momentan...

Sandu Popa

Popa în biserică

(Snoavă ardeleană)

On popă cînd să duce la biserică spune cătă tăt oame-nii:

– Oameni buni și poporeni! – zîce, – să știț c-avem astăz o sclujbă foarte seriuasă și, – zîce, – să fecetă tă' cum oi face io și să zîceț ce-oi zîce io.

– D-apoi face-om – zîc oamenii – dac-om pute și om ști.

– Arăta-v-oi io – zîce popa.

Ș-apoi mere popa tîmîind pîn biserică, și ave niște cizme cu tureci cam larji. Odată sare niște jar din tidelniță în tureacu cizmii, mere-n jos, și-l arde la picioare pă popă. Dă' popa începe și dă din picioare, dă din picioare! Dau și oamenii din picioare, tăt din biserică!

– Mă, dă' nu mă lovi! – zîce unu.

– Dă' nu mă lovi tu! – zîce celalalt.

– Dapăi nu tu mă lovești pă mine? – zîce ăla.

Cu asta să-ncaieră colo tăt în biserică.

Popa ce să facă? Să pune popa pă burtă, dă cu jerunț-n pămînt să iasă jaru din tureacu cizmii. Să pun și oamenii, dau și oamenii din jerunț, tăt.

– No, asta, pîrinte, nu-i treabă, – zîc oamenii cătă popă.

– Uă faci sclujbă cu noi, uă ne lași acasă.

Cu asta s-o gătă și sclujba și poveste. Nu-i mai dăparte.

(Din culegerile lui Ovidiu Bîrlea)

Proverbe... adăugate

- Cui cu cui se scoate..., dar mai ușor cu cleștele.
- Toamna se numără bobocii..., că-s mai puțini.
- Cine fuge după doi iepuri..., obosește mai tare.
- Cine rîde la urmă..., a înțeles tîrziu gluma.

Am citit că...

În zilele trecute, cînd s-o mai tomnit vreme și n-o fost așe dă alunecoasă iarda, am fost la boldu cel mic din vecini. Muie-re, pă cum o oboșnuit amu dă mai mult ani, m-o scris p-o fițuică ce treabă să cum-păr, – cu litere mare, că și le pot citi și fără uăteri, – numa că dă bani ne-am uitat amîndoi. Numa că d-asta numa atunci m-am dat sama cînd m-o vinut rîndu să plătesc. Ilenuța lu' Buha, o tînără din vița muierii, o luat sama că cum am păfîț, și că vreu să mă-ntorc să golesc coșara, așe ie dăloc m-o făgădit că-m dă ie bani dă cîț am nevoie, apu mai duce-i-a careva din familie cînd om ajunge pă la ii. Numa că boldășița noastră, vrînd-năvrînd, o auzit că dă ce-i voarbă, apu și ie dăloc m-o liniștit că nu-i nici on bai, să cumpăr io ce-m treabă, că mai ajunge-or banii cumva la ie. Bine-nțăles că mie m-o picat bine încredere cu care m-or cinstit nevăstuțale noaste, așe m-am făcut treaba, am cumpărat tăte ce m-or fost înșirate pă fițuică.

Tumna ieram io pă gătate cînd Măriuța, boldășița noastră, mă-ntreabă că vă-zut-am io că amu la ie să capătă și uișaguri dă tăt felu, pîntră care și Foaie românească? Îi spun io cum că im pare rău, dă' io n-am dat dă nici on fel dă uișag, batăr că m-ar pare bine dacă n-ar trebui să umblu la poștă după cîte-on uișag dă care am nevoie din cînd în cînd. După voarbele mele, Măriuța mă ie dă brîncă, mă conduce la locu potrivit și-m arîță polița cu o mulțime dă uișaguri, din care pot să-m aleg pă plac.

Așe o și fost. Scormonesc io pîntră iele, și ce dă Dumnezo, dau și dă on uișag românesc, dă care am auzit io la Ecranu nost, dă' dă văzut încă n-am avut noroc să-l ieu în brîncă, batăr că și pruncu și nepotașu mneu m-or făgădit că m-or cărăbli cîte-on număr, că m-ar interesa ce? și cum? și cine? și dîrce? și cui? ș-așe. Bogat și dăstul că dăloc m-am pus în coșară cîte on număr din cile apărute, ș-încă pîntru aște nici n-o trăbuit să plătesc, în cînst le dau.

Bogat și dăstul că după tăte aște d-abde am așteptat să ajung acasă. Dă' ca să nu uit io dă plată, dăloc l-am trimăs pă Nelu cu banii la bold, io iară m-am așezat mîndru în fotel și m-am pus la citite. Nu zîc că tăte le-aș fi citit din fir în păr, dă' scrierile dăspră care am gîndit că mă-nteresază le-am citit ctîar și dă mai multe uări. Așe, dă pildă, și cile din pajina întie. Îi voarbă dă ceva „editoriale” pă care uarecum nu-m vine să le-nțăleg. Haba, no, ajuns la bătrînețe, uomu tă' mai greu să-mpacă cu voarbele goale, să zîcem, cum îs cile dăspră on uarecare cor pă mai multe glasuri, în care îș vreu loc nu știu io cine? nu știu io dîrce? nu știu io pîntru ce? nu știu io pîntru cine? – în vreme ce, sinceri să fim, românașii noști nu numa că scad din zî ce trece, dă' încă îs și purtaț dă nas cîț încoace, cîț încolo, numa pîntru că nu vreu să-ș baje capu nici înt-on fel jug nou... uă cor?... care ni li să potrivește.

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

GLUME

Ionuț și Mărie să duc la gară:

– Dați-ne doauă țidule.

– Pînă inde meref? – îi întrebă doamna dă serviciu.

– Dă' ce treabă ai dumneta cu noi dă vrei să știi că pînă inde merem?

– Numa ca să vă știu da țidulele.

– Aha! Atunci să știi că merem la o nontă...

Doi preteni, după ce s-or însurat, să-ntălnesc la o crîșmă. Să dau la voarbe. Unu să căznește:

– Măi hortace, am o muiere tare proastă. Nu să ști imbrăca mîndru, nu ști ferbe bine, nu să pricepe la nimica.

– Linișteste-te, hortace, a me-i și mai proastă. I-am cumpărat la luda on frijider, dă' ie și d-atunce tă' cu brîncile spală.

– Tu, Florică, pă cine samănă pruncașu aista a nost? – o întrebă pă nevastă-sa bărbatu.

– Haba ț-oi spune – îi răspunde tînăra mamă – că nici așe nu-l cunoști.

Pe lângă funcția sa principală de mijloc de comunicare între membrii unei comunități, limba este elementul principal al sentimentului de identitate etnică, de apartenență la o etnie. Dar ea este și o adevărată arhivă vie. Atunci când documentele tac în privința unei perioade din istoria unui popor, studiul limbii acelui popor nu poate oferi indicii prețioase.

Cu toate că unii istorici, potrivit celebrului dicton francez „pas du documents, pas d'histoire” (fără documente nu există istorie), consideră că nu se pot face aprecieri precise în datarea istoriei dacă lipsesc documentele, cercetarea atentă a limbii, a influențelor și transformărilor pe care aceasta le suferă în urma contactului cu alte limbi

Înțelepciunea nevăzută a limbii

poate dezvălui o seamă de aspecte, care nu ar putea fi deslușite doar cu ajutorul documentelor. O examinare atentă a cuvintelor împrumutate dintr-o anumită limbă poate clarifica multe nelămuriri referitoare la raportul dintre cele două popoare, atunci când au intrat în contact, la modul în care fiecare a perceput civilizația celuilalt. Studiul relațiilor dintre dialectele unei limbi, poate ajuta la aprecierea aproximativă a epocii în care un grup etnic s-a despărțit de ceilalți vorbitori de aceeași limbă. De exemplu, lipsa totală a maghiarismelor din dialectul aro-mân indică cu siguranță că

cele două grupe de români au fost separate înainte de sosirea maghiarilor în Cîmpia Panonică.

Lată de ce păstrarea limbii în formele ei dialectale sau de grai este importantă mai ales pentru comunitățile mici, care trăiesc în medii străine. Dacă limba literară are rosturile sale (de a ușura comunicarea între vorbitorii diferitelor graiuri, de a oferi posibilitatea exprimării celor mai noi realizări ale spiritului uman cu mijloace specifice propriei limbi), dialectele și graiurile aduc un plus de farmec și de poezie, constituindu-se într-o carte vie de istorie pentru generațiile care vor

urma. Aceste împrumuturi, mai frecvente în comunitățile despre care pomeneam mai sus, nu vor duce la pierirea limbii. Desigur că introducerea fără rost a unor neologisme sau înlocuirea unor cuvinte existente deja cu sinonime dintr-o altă limbă nu fac decât să dăuneze. Cu toate acestea limba nu este în pericol, nu moare. Nu va pieri limba română de la Micherechi dacă în loc de cimitir se spune *temeteu*, dacă în loc de nisip se spune *firfă*, în loc de mașină *utău* și așa mai departe. O limbă nu pierde decât prin abandonarea ei pur și simplu. Atunci când îți este rușine să-ți mai vorbești gra-

ul din sat pentru că îl consideri depășit sau inferior limbii literare (cu toate că păstrează cuvinte latinești pe care limba literară le-a părăsit) sau când efectiv vrei să-l uiți și să-l îngropi într-un ungher ascuns al memoriei.

Nu se știe de ce, dar așa este alcătuirea firii omeneste, că orice lucru ascuns, pe care vrei cu înverșunare să-l uiți, atunci când te aștepti mai puțin iese la iveală și îți cere o explicație, asemenea unei crime care este descoperită din întâmplare la mulți ani după ce a fost comisă și provoacă, astfel, răsturnări spectaculoase de situație.

Nu se știe când și sub ce formă limba ascunsă se va revolta.

A. Șimon

G. Călinescu

„Că limba în structura și lexicul ei fundamental este latină pare un fapt izbitor. Înfruierea slavă, cam masivă, rățăcește totuși pe străinul de grai neolatin nepregătit filologic. Din punct de vedere estetic, varietatea și specificitatea infiltrațiilor dau limbii române miresmele ei proprii și se pot pînă la un punct prevedea efectele literare ale frazei prin simpla analiză a lexicului sub raportul originii. Astfel tot ce privește situarea omului pe pământ și sub astre, ca ființă liberă, civilă, cu instituții și viață economică elementară, categoriile existenței în sfîrșit, intră în zona latină.

Românul crede în Dumnezeu, în îngeri, în zîne și a fost botezat de preot la biserica, unde dumeinea, mai ales bătrîn, își face cruce și se roagă. El nu e păgîn, căci vede deasupra lui, pe cer, soarele, luna și stelele, și nici sălbatic. E domn, om vechiu de cetate și țaran, avînd o țară, o lege, ascultînd de un împărat. Avînd pămînt, lucrează, face arătură, semănă-

tură, mînuiește sapa, secera, împinge boii. Seamănă seacă, trifoi, cînepă. La pădure, la munte, la șes, încalecă pe cal, sau se duce pedestru ori cu carul. Toamna pe ploaie, vînt, ceață, fulger, iarna pe ger de crapă pietrele stă la adăpost. Are casă cu scoarțe pe pereți, cu ușă, o curte, un stal, un cîine, vacă cu lapte, scroafă, oi, găini. De la fîntină aduce apa cu ulciorul ori cu găleata. De-i e foame stă la masă pe scaun și prînzește ori cînează, mîncînd pîine, ceapă cu sare, ai, caș, carne fiartă în oală sau friptă pe tăciuni. Se slujește de lingură, mestecă și înghite îmbucătura încet. Toamna pune curechi în bute ale cărei doage le astupă cu papură, iar mai tîrziu taie și afumă porcul. Seara își așterne, se culcă, se acoperă și doarme. Umblă desculț sau încălțat, se purecă, se scarpină, se scaldă, se îmbăiază, se tunde, pune cămașă, se îmbracă. Are simțire, cuget, și-i place cînd păsările cîntă în arbori, cînd înfloresc și înverzesc pomii, merii, cireșii. Dacă e înăcrit, amărit, zice din frunză și din ceteră. În tinerețe merge în peșit și-și alege muieră, făcînd nuntă. Are socru, soacră, părinți, frate, soră, nepoți, feciori, cumnați, fini. Mortul se pune în mormînt și femeile îl bocesc. Corpul are oase, sînge, cap, frunte, temple, ochi, urechi, rost, dinți, limbă, barbă, mustați, piept, spinare, șale, mațe, buric, pulpe, genunchi și insul e gras, vîrtos, pârșos, pîntecos, subțire, întreg după cum e cazul. Bărbatul se face luntre și punte toate zilele săptămîinii (luni, marți etc.), aleargă, înșeauă și închinăgă calul,

încarcă carul, bate fierul, arama, e păcurar, vinde, cumpără, împrumută. Femeia coase avînd ac, ată, foarfece, scar-mănă lînă, toarce, mulge, scutură, șterge, merge prin vecini. Aceste fraze, prin vechimea lexicului, au o demnitate abstractă.

Fondul slav (slav și vechi bulgar) izbește numaidecît prin sunetele gîngăvite, gîfuite, sumbre, de un grotesc trist adeseori, prin culoarea grea care duce de obicei la vorbirea „neaoșă”. Fie pentru că vin de la o clasă dominantă socotită mocnită și închisă la suflet, cu ideea mai grea și încăcată de toate nelămuririle migrației, fie din cauză că autohtonul a împrumutat acele cuvinte care notau o stare nouă de lucruri, vocabularul de origină slavă exprimă pierderea demnității umane, inegalitatea, raporturile aspre de atîrnare, umilința, necesitatea. Stăpîni nedoriți au venit siluind sufletele oamenilor săraci, trezind mizantropia. Multe cuvinte arată infirmități sufletești și trupesti și sînt apte pentru pictarea monstruosului: *mîrșav*, *scîrnav*, *trîndav*, *gîngav*, *gîrbov*, *cîm*, *pleșuv*, *curvar*, *năuc*, *prost*, *tîmp*. Acum stau față în față noul *jupîn* și stăpîn (care e *bogat*, *lacom*, *mîndru*, *dirz*, *strașnic*, *grozav*, *năpraznic*) și robul: *sărac*, *slab*, *blajin*. De la stăpîn își vin, cînd ești *slugă*, toate re-lele: *bazonia*, *munca*, *osînda*, *truda*, *ostenirea*, *tînjirea*, *boala*, *scîrba*, *năpasta*, *năcazul*, *ciuda*, *jînduirea*, *jertfa*, *tînjirea*, *ponosul*, *jalea*, *pacostea*. Stăpînul te plătește,

te hrănește, te miluiește, te dăruiește. Lui te jeluiești te tînguiești, te smerești. Cu el te sfădești și ai pricină. El te dojenește, te căznește, te muncește, te obijduiește, te prigonește, te hulește, te gonește, te izbește, te răzbește, te zdronbește, te strivește, te prăpădește, te smintește, te belește. Alte cuvinte trezesc teroarea mișcărilor turburi de adunări umane (*gloată*, *grămadă*, *ceată*, *norod*, *pîlc*), calamitățile (*potop*, *pojar*, *vișor*, *prăpăd*, *răzmeriță*, *răscoală*, *răzvrătire*, *pribeagire*), cu sonuri ce înspăimîntă (răcnire, hohotire, plescăire) sau intră în lumea haoticului, a groazei infernale și escatologice (*primejdie*, *taină*, *clătire*, *nălucire*, *prăpastie*, *beznă*, *iad*).

Chiar din întîilele ungurisme rezultă nuanța de îmbogățire în sens antifeudal a observației. În partea cu unguri sînt *meșesuguri*, produsele hărniciei umane: *ferăstraie*, *hîrdaie*, *barde*, *hamuri*, *lacăte*, *zăbale*, *ilăuri*. Acolo sînt orașele cu *belșuguri*, *gazdele* mari și formalitățile *pîrgărești* (*hotar*, *vamă*). Dai seamă ai nevoie de *chezaș* și plătești *bir*. Acolo *cheltuiești* și bei *aldămașul* pe la *făgădaie*. Atitudinea vitalistă specifică a poporului maghiar a fost tradusă în propriile lui cuvinte. Toate ale ungurului sînt uriașe, el te uluiește, fiindcă-i de *neam* și e *gingaș*, plin de *gînduri* și de *alean*, deși *suduiește*.

Turcismele vechi cuprind noțiuni de interior oriental, obiecte de bazar (*conac*, *finar*, *cazan*, *tipsie*, *baltag*, *fildeș*, *catifea*). Cu vremea au pătruns termenii de

alai otoman, de funcții pompoase, de bucătărie exotice, de petreceri indecete, de *pezevenglicuri*, *caraghiozlicuri* și *pehlivănii*. Întrebuintarea acestor elemente dă frazei un aspect multicolor și bufon.

Dimpotrivă, grecismele din epoca fanariotă, cu efect mai totdeauna subtil umoristic, reprezintă fineța sufletească excesivă, pretenția culturală, prețiozitatea, sofistica *apelpisirea*.

Compararea unor vocabule însemnînd procese psihice elementare este instructivă. *Dorul* autohton e o stare de nostalgie senină, *cheful* oriental e o exaltare monotonă, stătătoare, jalea slavă e depresivă și dureroasă, *aleanul* unguresc e exuberant, chiuitor. *Cugetul* latin e „curat”, aplicîndu-se la el noțiunea largă de conștiință, ungurescul *gînd* este numai „ascuns”, reprezentînd o meditație prelungă, inaparentă. *Gîndul* nemeșului poate fi cu *vicleșug*.

Amestecul de cuvinte de originile cele mai felurite, privind atît obiectul cît și subiectul (inteligibilul e mai ales latin, iraționalul neologic), cu păstrarea nuanțelor, dă limbii române o bogăție extraordinară de colorii lirice, în ciuda unei aparente sărăcii cantitative. Accentele psihice se schimbă de asemeni cu repeziciune în frază pe măsură ce se desfășoară impasibilele latinități, smeritele gîngăveli slave, răstălele maghiare, caraghiozlicurile turce, grecismele peltice.”

G. Călinescu: *Istoria Literaturii Române – De la origini pînă în prezent* (fragment)

– Ce a însemnat Libertatea pentru românii din Iugoslavia în trecut?

– Casa de presă și editura Libertatea, înființată în anul 1945, iată se apropie de 60 de ani de existență, o instituție deosebit de importantă pentru promovarea și valorificarea identității, scrisului, limbii și creației care există în acest spațiu bănățean, la românii din Voivodina. Casa de presă, prin compartimentele ei, cum sînt săptămînalul Libertatea, editura Libertatea, care de la înființare a scos peste 700 de titluri de carte, într-un tiraj de aproape 2.000.000 de exemplare, Revista pentru literatură, artă și cultură, Lumina, care în acest an marchează 55 de ani de existență, ca și editura, și cele două publicații, una pentru copii – Bucuria Copiilor și una pentru tineret – Tinerețea, considerăm că fac parte dintr-un organism deosebit de important al românilor din Voivodina.

– După căderea regimului Miloșevici, ce schimbări s-au produs la Libertatea?

– După schimbările din octombrie desigur că și la Libertatea se respiră un alt aer. M-am referit la spiritul de toleranță și democratizare, al unei orientări spre o societate civică și bineînțeles cu mare accent pe minoritatea română.

– De curînd, săptămînalul Libertatea apare într-un nou format. Ce schimbări aduce acest lucru?

– Moto-ul „Fereastra noastră spre Europa” din titlul ziarului nu este doar o găselniță de-a noastră, ci este o tendință a casei, nu numai a ziarului; deocamdată – numai un vis al nostru și în viitor ne dorim să fie și o realitate. Vrem să fim prezenți peste tot în lume și, bineînțeles, în Europa. Pînă la sfîrșitul lunii ianuarie sper să reușim să

Libertatea – Fereastra noastră spre Europa

De vorbă cu Nicu Ciobanu, despre Libertatea și despre Voivodina

Căderea regimului comunist din Iugoslavia a adus schimbarea și la Casa de Presă și Editură Libertatea din Panciova. Din luna iunie a anului 2001, noul director este Nicu Ciobanu, poet și publicist, vicepreședinte al Uniunii Democrate a Românilor din Iugoslavia. În această dublă calitate, de director și vicepreședinte, i-am solicitat lui Nicu Ciobanu cîteva cuvinte despre două chestiuni esențiale pentru viitorul comunității românești din Voivodina.

avem și un site pe Internet al Casei de presă și editurii Libertatea, de fapt, un site al românilor din Voivodina, al publicațiilor care apar în limba română, cum sînt și Tibiscus de la Uzdin sau Tradiția care ține de Fundația de Etnografie și Folclor, tot ceea ce ține de realitatea română din Iugoslavia să poată fi găsit pe acest site. Bineînțeles, revistele Casei – Lumina, Bucuria Copiilor, Tinerețea – se vor găsi aici, alături de cărțile pe care le vom scoate.

– În afară de formatul modern, vor fi modificări și în conținutul revistei?

– Este o revenire a Libertății la formatul standard – A3 – care a fost abandonat, din păcate, în 1993, din cauza unei crize de ordin financiar. Am dorit ca de Crăciunul românesc, simbolic, să renunțăm la formatul mic, A4, apărînd în formatul mare. Am încercat să avem și patru pagini color, pentru a oferi cititorilor și plăcerea de a ține ziarul în mînă. Ziarul Libertatea nu este conceput, mai ales acum, doar pentru schimbarea formatului. Va trebui să facem schimbări și la nivelul conținutului revistei; toate acestea vor trebui finalizate pînă la sfîrșitul lunii februarie. Încă mai trebuie să lucrăm la unele pagini, vrem să acordăm mai mult spațiu reportajelor – pe

care încă nu le avem și le dorim – foiletonului, mult mai mult spațiu pentru cititorii noștri din localitățile unde ajunge Libertatea.

– Își vor găsi loc în noul conținut al revistei și românii din estul Serbiei?

– Încă din luna iunie, o dată cu venirea mea la conducerea Casei Libertatea, în urma unor contacte cu reprezentanții mișcării democrate a românilor din Serbia, le-am oferit o pagină dedicată populației românești din Serbia, le-am oferit o pagină dedicată populației românești din Serbia de răsărit. Intenționat spun populație, pentru că acolo sînt și oameni care se declară vlahi. Oricum, o pagină a Libertății este deschisă pentru această populație: din păcate, pînă astăzi nu ne-au scris nici un text.

– Scrieți și despre celelalte comunități românești din lume?

– Am avut, de exemplu, în perioada de vară 2001 informații despre Basarabia, primite de la agenția de presă DK Press din Bălți. Am publicat de curînd informații și despre românii din Ungaria. Vom publica întotdeauna acest gen de informații.

– Pe lîngă calitatea de director la Casa de Presă și Editură Libertatea dvs. o aveți și pe cea de vicepreședinte al Uniunii Democrate a Românilor din Iugoslavia. În această postură, sînteți unul dintre semnatorii Platformei privind autonomia Voivodinei, într-o nouă Serbie democratică și în Iugoslavia. Cine sînt ceilalți semnatori și ce reprezintă, de fapt, această Platformă?

– Sînt 14 semnatori ai Platformei care a avut loc pe data de 20 august 2001; pe parcurs, ușile au fost deschise și altora care vor să se includă în acest proiect de revenire a Voivodinei la ceea ce a fost pînă în

Nicu Ciobanu

anul 1988, 1989, cînd i-a fost luată autonomia de către regimul Miloșevici. Printre acești 14 semnatori sînt și cîteva partide politice, cum sînt Partidul Reformiștilor Voivodeni – președinte Miodrag Isakov, Liga Social Democratilor din Voivodina, al cărei președinte Nenad Canak este și președintele Adunării Generale a Voivodina – prin președintele Kasza József și, bineînțeles, alte asociații și organizații guvernamentale. Printre aceste asociații se găsește și Uniunea Democrată a Românilor, la întîlnirea din 20 august fiind prezenți din partea acestui organism eu și dr. Ioan Sfera.

– Pe parcurs au mai apărut și alte formațiuni care s-au alăturat acestui demers?

– La întîlnirea pe care am avut-o acum două săptămîni la Novi Sad nu am văzut alți invitați, în afara inițiatorilor. Este posibil să mai fi aderat și alte formațiuni, dar la întîlnirile pe care le-am avut pînă acum au fost invitați doar cei 14 semnatori.

– Care este programul de viitor al acestui grup de inițiativă?

– Peste două săptămîni vom avea o nouă întîlnire, pentru a analiza Legea Omnibus care prevede destule ingerințe în legătura cu autonomia Voivodinei. Această lege trebuie să fie adoptată întîi în Parla-

mentul Serbiei. La această întîlnire vom încerca să găsim o denumire acestui grup care, probabil, se va numi Uniunea Voivodină.

– Ce prevede această Lege Omnibus?

– Este o lege prin care unele drepturi pe care le-a avut Voivodina, prin Constituția de la 1974, vor fi redobîndite. Este vorba de autonomia în cultură, în învățămînt, informații, dar, să nu uităm că este nevoie și de o autonomie bugetară. Degeaba se primește autonomia în domeniul învățămîntului, al culturii ș.a.m.d., dacă nu există suportul financiar pentru a fi realizată. Multe surse financiare pe care Voivodina le are trebuie să revină de la Belgrad.

– Cine este inițiatorul Legii?

– Uniunea Generală a Regiunii Autonome Voivodina.

– Grupul de semnatori ai Platformei este de acord cu această lege?

– Desigur că avem și obiecțiuni. Sînt amendamente care trebuie rediscutate. Foarte important este că din inițiativa noastră se lucrează la Constituția Voivodinei și la proiectul privind autonomia Voivodinei.

– Partidul Democrat condus de prim-ministrul Zoran Đinđić se numără printre semnatorii Platformei?

– Nu.

– După întîlnirea pe care o veți avea peste două săptămîni, ce variante posibile întrevedeți pentru obținerea autonomiei?

– Una dintre variante ar fi aceea a referendumului în Voivodina; în ultimă instanță președintele Canak are puterea să dizolve Adunarea și să decreteze alegeri anticipate în provincie. În opinia mea, cea mai potrivită variantă ar fi înțelegerea, adică Belgradul să accepte cererile Voivodinei.

– Există și varianta independenței totale față de Serbia, în cazul unui refuz categoric al Belgradului?

– Deocamdată, nimeni nu se gîndește atît de serios la așa ceva. Cred că numai într-o Voivodină democratică, cu autonomia ei, minoritățile își pot realiza toate drepturile.

Adrian Șimon

Bal sportiv la Giula

Viața sportivilor este plină de antrenamente, pregătiri, competiții și stres. Cu toții știu că acela care intră în arenă poate fi ridicat în slăvi, dar poate fi și învins. Oricum, important este să rămână întotdeauna om, să fie cu capul sus și cu sufletul la loc.

Sportivii și prietenii lor, adunați simbăta trecută, la 26 ianuarie, în Sala Sporturilor din Giula, toți au avut inima la loc. După munca serioasă depusă în anul trecut, acum s-au adunat să se odihnească, să se veselească și să sărbătorească.

Punctul culminant al întâlnirii a fost înmînarea premiilor, dar la bal au participat și numeroase personalități din viața sportivă din țară.

Szekeres Pál, subsecretar de stat la Ministerul Tineretului și Sportului, care pe vremuri, în activitatea lui de scrimer, ne-a oferit multe momente plăcute a declarat următoarele:

„Sper că vom avea posibilitatea ca în anul 2012 să organizăm noi Jocurile Olimpice și după aceasta, la anul, aici la balul dumneavoastră să avem bucuria să premiem și sportivii giulani, care au obținut medaliile la JO.”

Mészöly Kálmán și Gheorghe Roxin

A fost de față și Mészöly Kálmán, antrenor al echipelor Vasas, Bichișciaba, Naționala Ungariei și alte echipe din străinătate:

„În Giula am mai mulți prieteni și la cererea lor am venit cu multă bucurie. Să fii prezent la o asemenea serbare e un lucru înălțător mai ales dacă ești solicitat să predai și distincții diferitelor persoane. Am sperat că naționala ungară va ieși la Campionatul Mondial, dar am fost conștient de faptul că în grupa noastră sînt echipe mai bine pregătite decît a noastră. Am fost uimit că nici naționala României nu a mers mai departe. Sperăm că în scurt timp ambele naționale vor

scăpa din prăpastia asta, și la Campionatul European ne vom întîlni în finală.”

Serbarea de simbăta seara a fost moderată de reporterul emisiunilor sportive Molnár Dániel:

„În anii 1985-90 am fost de mai multe ori în Giula, la competiții mai mari, organizate la nivel național. Eu sînt născut în Hajdúszoboszló. Giula și orașul meu natal sînt două localități asemănătoare. Am primit cu mare bucurie cererea ca să fiu crainicul acestei sărbători. Dacă aceste orașe ar fi mai aproape de Budapesta, sînt convins că și viața sportivă de aici ar fi cu mult mai rodnică.”

MIC

Fotbal Campionat European 2004

S-au tras la sorți grupele preliminariilor

Vinerea trecută, la 25 ianuarie s-a stabilit, în Portugalia, componența grupelor preliminarii pentru Campionatul European de Fotbal 2004. Norocul sau nenorocul a adus în unele cazuri, chiar reluarea luptelor de calificare la Campionatul Mondial, ediția actuală. Astfel, în grupa a 8-a se vor reîntîlni naționalele Croației și Belgiei, cea din urmă primind șansa de a lua revanșă pentru meciul pierdut la Zagreb. La rîndul lor și rivalizările Turcia - Anglia au o adevărată tradiție.

Tricolorii români au fost trași capi de serie, astfel au putut evita întîlnirea cu cele mai puternice echipe ale

„bătrînului continent”. Calificativul pozitiv l-au dobîndit cu evoluția de la Euro 2000, unde au ajuns pînă la sferturile de finală. România, în grupa a 2-a, probabil că va duce lupta de calificare, mai ales cu Danemarca și Norvegia. Prima calificată la Mondiale, iar a doua, Norvegia aflîndu-se într-un declin și rămînînd ne calificată la CM 2002, la fel ca România. Așadar pentru România sloganul este: „Go nord!”

Ungaria a nimerit în grupa a 4-a, în compania Poloniei, Suediei, Letoniei și a micuțului San Marino. Analistii așteaptă lupta dintre Polonia și Suedia pentru primele două

locuri, ambele fiind calificate pe primul loc la Campionatul Mondial 2002. Ungaria este socotită ca a 3-a echipă din grupă, care la o oarecare eventualitate ar putea încurca treaba celor doi mari.

În toamna acestui an se vor disputa primele trei etape de joc, din grupe se vor califica direct obținătorii primului loc, iar cele 10 echipe de pe poziția a doua, la fel ca la CM, vor juca baraj pentru cele 5 locuri vacante. Portugalia, fiind gazdă se califică automat, însă Campionul Mondial en-titre, Franța, conform noilor regulamente UEFA, va fi nevoită să participe și la faza eliminatoare.

Ștefan Crăstă

GRUPA 1 Franța Slovenia Israel Cipru Malta	GRUPA 2 ROMÂNIA Danemarca Norvegia Bosnia-Herțegovina Luxemburg	GRUPA 3 Cehia Olanda Austria Belarus Moldova	GRUPA 4 Suedia Polonia UNGARIA Letonia San Marino	GRUPA 5 Germania Scoția Islanda Lituania Insulele Feroe
GRUPA 6 Spania Ucraina Grecia Irlanda de Nord Armenia	GRUPA 7 Turcia Anglia Slovacia Macedonia Liechtenstein	GRUPA 8 Belgia Croația Bulgaria Estonia Andorra	GRUPA 9 Italia Iugoslavia Finlanda Tara Galilor Azerbaidjan	GRUPA 10 Irlanda Rusia Elveția Georgia Albania

Tenis

Pavel și Voinea între primii 30 în clasamentul ATP

Doi tenismeni români, Andrei Pavel și Adrian Voinea, se află între primii 30 de jucători în clasamentul ATP, dat publicității luni, performanța fără precedent, în ultimii 20 de ani, în tenisul românesc. Pavel ocupă, cu 33 de puncte, locul 19 în ierarhia mondială masculină, în timp ce Voinea se află, cu 30 de puncte, pe poziția 26 ATP, cea mai bună din cariera sa. Andrei Pavel a acumulat, pînă în prezent, numai din premii, suma de 2.364.841 de

dolari, iar Adrian Voinea a câștigat 1.460.427 de dolari.

Fotbal

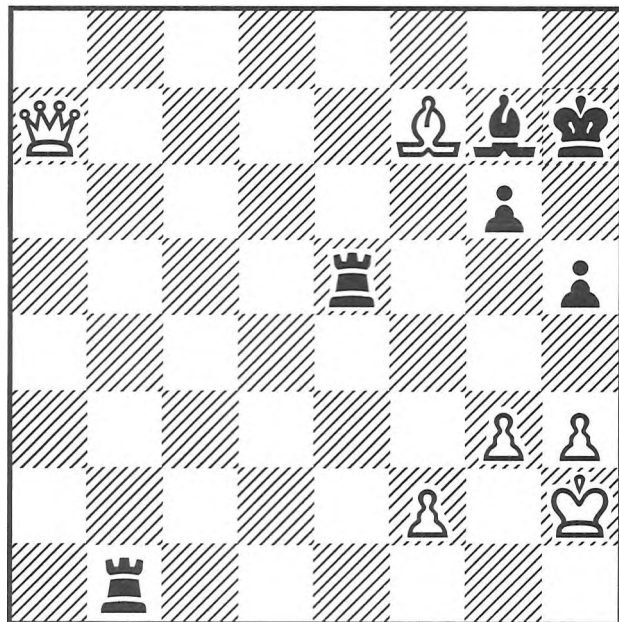
Popescu se ia în socoteală și ca posibil antrenor

Fundașul român al echipei Lecce, Gheorghe Popescu, ar putea deveni antrenor secund la formația italiană, a anunțat, luni, presa italiană. Lecce l-a pierdut, duminică, cu scorul de 1-3, meciul disputat pe teren propriu, în fața formației Brescia, în etapa a XX-a a campionatului italian și ocupă în clasament un loc de retrogradare - 16. În urma acestui eșec, antrenorul principal Alberto Cavasin și elevii săi au avut, luni dimineața, la stadion, o lungă întrevvedere cu conducerea clubului. În cursul după-amiezii, era programată o întîlnire între Cavasin și directorul sportiv Pantaleo Corvino. Potrivit surselor cita-

te, Cavasin a primit un termen de două săptămîni pentru a redresa situația echipei. Lecce va întîlni, în această săptămîni, pe Juventus, în deplasare și, săptămîna viitoare, pe Verona, pe teren propriu. „În cazul unor rezultate negative, două sînt, în acest moment, opțiunile conducerii clubului: angajarea unui antrenor cu experiență precum Marco Tardelli, Mauro Sandreani, Francesco Oddo sau promovarea în funcția de antrenor principal a tehnicianului de la echipa de tineret, Roberto Rizzo. Acesta din urmă va fi ajutat de veteranul român Gheorghe Popescu, ca antrenor-jucător”, notează presa italiană.

ȘAH

Donner – Boumeester, 1958

Albul la mutare, câștigă prin atac dublu

Rezolvarea exercițiului:

1. N:g6+ R:g6 2 Da6 (... Rg5 3.f4+; ... Rf7 3. Da2; 2... Rh7 3.

ROMÂNIA

Luni 4 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.40 Bravo, Bravissimo! (R) 9.10 Film (R). Cop Land 11.00 Spectacolul lumii 11.30 Știrile de simbătă asta (R) 12.00 Teieenciclopedia (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Istorie polemică 14.00 Pro patria 15.00 Kronika 16.30 Interes general 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Iartă-mă! 20.45 Serial. Orașul îngerilor! 21.45 Față-n față 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Memoria exilului românesc 23.45 Marele jazz 0.45 Jurnal 1.30 Interes general 2.30 Iartă-mă! (R) 5.00 Memoria exilului românesc (R).

Marti 5 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R). Domnișoara Zorro 8.10 Iartă-mă! (R) 9.10 Serial (R). Orașul îngerilor 10.00 TVR Timișoara 12.00 Ghici cine vine la tine? (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Față-n față (R) 15.00 Kronika 16.00 Feminin 16.45 Serial. Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Film. Sint cu toți bine! 21.50 Frontal 22.50 Jurnalul de noapte 23.00 Infomania 24.00 0.05 Feminin (R) 0.55 Jurnal 1.40 Puncte cardinale (R) 2.10 Istorie polemică (R) 2.40 Serial. Frumosele școli 4.10 Frontal (R) 5.10 Serial (R). Domnișoara Zorro

Miercuri 6 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R). Domnișoara Zorro 8.10 Film (R). Sint cu toți bine! 10.15 TVR Cluj 12.00 Garantat 100% (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 15.00 Panorama 16.00 Medicina pentru toți 16.45 Serial Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Detectiv fără voie 20.45 Cu ochii-n 4 21.45 Recurs la morală 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Infomania 24.00 Poveste de dragoste (R) 0.50 Jurnal (R) 1.35 Detectiv fără voie (R) 2.35 Cu ochii-n 4 (R) 3.35 Știrile de simbătă asta (R) 4.05 Recurs la morală (R) 5.05 Serial (R). Domnișoara Zorro.

Joi 7 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R). Domnișoara Zorro 8.10 Teatrul TV: Detectiv fără voie (R) 9.10 Cu ochii-n 4 (R) 10.10 TVR Iași 12.00 Muzica e viața mea! (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Memoria exilului românesc (R) 14.15 Eveniment 15.00 Conviuții 15.30 Panorama 16.00 Vîno să vezi! 16.45 Serial. Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Film. Prințesa și cerșetorul 21.25 Reflecții rutiere 21.40 Euroatlantica 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Profesioniști 23.55 Vîno să vezi! (R) 0.40 Jurnalul (R) 1.25 Eveniment (R) 2.15 Reflecții rutiere (R) 2.30 Serial. Frumosele școli 4.00 Euroatlantica (R) 5.00 Serial (R). Domnișoara Zorro.

Vineri 8 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R). Domnișoara Zorro 8.10 Film (R). Prințesa și cerșetorul 9.45 Reflecții rutiere (R) 10.00 TVR Craiova 12.00 Profesioniști (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Drepturile omului 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviuții 16.00 Poveste de dragoste 16.45 Serial. Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 România politică 19.00 Jurnal 19.45 Film. Fă-i inimii pe plac 21.15 Știrile de simbătă asta 21.45 Serial. Amy 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Film. A fost odată un asasin 0.45 Jurnal (R) 1.30 Drepturile omului (R) 2.30 Lumea dansului (R) 3.30 Medicina pentru toți (R) 4.15 Serial (R). Amy 5.05 Serial (R). Domnișoara Zorro.

Sîmbătă 9 februarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 7.50 Garajul lui Ziggy 9.20 Serial. Necazuri de puștoaică 10.10 Auto club 10.55 O vedetă populară 11.45 Debut 50 plus 12.45 Jurnalul de prînz 13.00 Film. Star Trek 15.00 Garantat 100% 16.00 Ora G 17.00 Teieenciclopedia 18.00 Muzica e viața mea! 19.00 Jurnal 19.25 Agenda europeană 19.30 Serial. Titani 19.30 Film. Ultima șansă 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Teiecinemateca. Dragostea kirzie 0.20 Garantat 100% (R) 1.20 Jurnal (R) 1.50 Profesioniști (R) 2.50 Teieenciclopedia (R) 3.50 Debut 50 plus (R) 4.50 Ceasul deșteptător (R).

Duminică 10 februarie

6.00 Universal credinței 8.10 Desene animate 8.40 Serial. Horace și Tina 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Conferința de presă 12.55 Jurnalul de prînz 13.00 Spectacolul lumii 13.30 Film. Miracolul 15.00 Bun de Tipar! 16.30 Bravo, bravissimo! 18.00 Glume, boacane, aventuri 19.30 Ghici cine vine la tine...? 20.30 Film. Avionul condamnaților 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Bravo, bravissimo! (R) 0.15 Ghici cine vine la tine...? (R) 1.15 Jurnal (R) 1.45 Bune de Tipar! (R) 3.15 Auto-club (R) 4.00 Ora G (R) 5.00 Tezaur folcloric (R).

TVR

Luni 4 februarie

6.00 Arca lui Noe 6.35 Serial (R). Magicianul 7.00 Serial (R). Piatra magică 7.30 Cafeaua de dimineață 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 8.55 Gata cu fumurile! 9.00 Lumea lui Chi-Chi (R) 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Pop Club (R) 11.10 Cronici votive (R) 11.40 Călătorind prin țară (R) 12.10 Veni, Video, Vici! 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.05 Oprirea obligatorie 15.25 Medalion de interpret (R) 15.55 Documentar 16.25 Răscruci 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Paleta 18.05 Serial. Drumul spre Avonlea 19.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.30 Piramida 20.00 Puls 2002 20.30 Reforma la bani măruti 21.00 Teiejurnal 21.30 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Un deținut la Auschwitz 23.00 Documentar (R) 23.50 Veni, Video, Vici! (R) 0.05 Splendorul naturii (R) 1.00 Film (R). Visul dispariției 2.35 Teiejurnal (R) 3.05 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 3.30 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 4.00 Serial (R). Wishbone 4.30 Serial (R). Băieți buni, băieți răi 5.15 TVM Messenger.

Marti 5 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Desene animate 8.25 Gata cu fumurile! 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Prietenii lui Piticot (R) 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Bărbați, la cratiță! (R) 11.10 Răscruci (R) 11.40 Afaceri la cheie (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Tribuna partidelor Parlamentare 15.30 Ferra (R) 16.30 E dreptul tău! 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Cinematograful, o istorie vie 18.15 Serial. Drumul spre Avonlea 19.05 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.30 Piramida 20.00 Gata cu fumurile! 20.10 Serial. În plină acțiune 21.00 Teiejurnal 21.30 Film. Lunga călătorie cu trenul 23.10 Cinematograful, o istorie vie (R) 0.15 Teatrul TV prezintă (R) Un deținut la Auschwitz 1.40 Paleta (R) 2.40 Teiejurnal (R) 3.10 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 3.35 Film (R). Lunga călătorie cu trenul 5.15 TVM Messenger.

Miercuri 6 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Desene animate (R) 8.25 Gata cu fumurile! 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Serial (R). În plină acțiune 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Televiziunea, dragostea mea! (R) 11.10 Camera de gardă (R) 11.40 E dreptul tău! (R) 12.05 Gata cu fumurile! 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Clepsidra cu imagini 15.30 Sport plus 16.30 Mit și istorie 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Documentar 17.55 Alea cu Ghimpi (R) 18.10 Serial. Drumul spre Avonlea 19.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.25 Gata cu fumurile! 19.30 Piramida 20.00 Video-clipuri 20.10 Serial. În plină acțiune 21.00 Teiejurnal 21.30 Cinematograful de artă. Insoțitor periculosi 23.35 Civilizația tibetului (R) 0.25 Atlas (R) 1.00 Puls 2002 (R) 1.30 Remix (R) 2.30 Alea cu Ghimpi (R) 2.45 Teiejurnal 3.15 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 3.40 Insoțitor periculosi (R) 5.15 TVM Messenger.

Joi 7 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Desene animate (R) 8.25 Gata cu fumurile! 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Serial (R). În plină acțiune 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Sport plus (R) 11.10 Paradisul de lîngă noi (R) 11.40 Mit și istorie (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Din coasta Evei 16.30 Afaceri la cheie 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Documentar 18.00 Fete 18.05 Serial. Drumul spre Avonlea 19.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.25 Gata cu fumurile! 19.30 Piramida 20.00 Video-clipuri 20.10 Serial. În plină acțiune 21.00 Teiejurnal 21.30 Film. Masca de ceață 23.05 Documentar (R) 24.00 Veni, Video, Vici! 0.15 Arca lui Noe (R) 0.45 Bărbați, la cratiță! (R) 1.45 Clepsidra cu imagini (R) 2.15 Teiejurnal (R) 2.45 Artă apărării (R) 3.15 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 3.40 Film (R). Masca de ceață 5.15 TVM Messenger.

Vineri 8 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Desene animate (R) 8.25 Gata cu fumurile! 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Serial (R). În plină acțiune 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Din coasta Evei (R) 11.10 Reforma la bani măruti (R) 11.40 Puls 2002 (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Televiziunea, dragostea mea 15.20 Camera de gardă 15.50 Filmul pas 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Evadare de pe Terra 18.00 Serial. Drumul spre Avonlea 19.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.25 Gata cu fumurile! 19.30 Piramida 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Teiejurnal 21.30 Film. Pericol iminent 23.00 Evadare de pe Terra (R) 23.55 Remix 0.55 D'ale lui Mitică (R) 1.55 Afaceri la cheie (R) 2.20 Teiejurnal (R) 2.55 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002. Ceremonia de deschidere 5.00 Veni, Video, Vici! 5.15 TVM Messenger.

Sîmbătă 9 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Veni, Video, Vici! 7.10 Reforma la bani măruti (R) 7.40 Artă apărării 8.10 Desene animate (R) 9.25 Gata cu fumurile! 9.30 Arca lui Noe 10.00 Lumea lui Chi-Chi 10.45 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Piatra magică 11.40 Serial. Poliția judiciară 12.30 Atlas 13.05 Planeta singuratică 13.50 Video-clipuri 14.00 Știri 14.05 Bărbați, la cratiță! 15.00 Fete 15.05 Serial. Băieți buni, băieți răi 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 (rezumat) 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Călătorind prin țară 17.35 Serial. Mercury 18.30 Serial. Scurte povestiri cinematografice 18.55 Gata cu fumurile! 19.00 Serial. Captiv în viitor 19.50 Gata cu fumurile! 19.55 Știri 20.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 23.20 Petrospectiva Jocurilor Olimpice Salt Lake City 2002 2.20 Film (R). Pericol iminent 3.50 Serial (R). Mercury 4.40 Serial (R). Băieți buni, băieți răi 5.25 TVM Messenger.

Duminică 10 februarie

6.00 Atlas (R) 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Serial (R). Magicianul 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferra 9.30 Cronici votive 10.00 Prietenii lui Piticot 10.45 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Piatra magică 11.45 Serial. Wishbone 12.10 Gata cu fumurile! 12.15 Paradisul de lîngă noi 12.45 Alea cu Ghimpi 13.05 Splendorul naturii 14.00 Știri 14.05 Gata cu fumurile! 14.15 Corpul uman 15.10 Serial. Anemedia 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Expediție în necunoscut 17.30 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.20 Serial. Captiv în viitor 20.10 Serial. Ce nămaipomenit! 20.40 Știri 20.45 Celine Dion 21.35 Serial. Prietenii 22.15 Serial. Captiv în viitor 23.10 Planeta singuratică (R) 24.00 Gata cu fumurile! Concert 3.00 Serial (R). Prietenii 3.40 Paradisul de lîngă noi (R) 5.00 Serial (R). Ce nămaipomenit! 5.25 TVM Messenger.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

4 FEBRUARIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

5 FEBRUARIE, MARTI (redactor: Petru Cimpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” – de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

6 FEBRUARIE, MIERCURI (redactor: Monica Rocsin)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 FEBRUARIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămînii de Edda Ilyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 FEBRUARIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avangarda „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – Liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vîrșet 11.50: Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

9 FEBRUARIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunării baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58: Încheiere.

10 FEBRUARIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămînii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debretin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

6 februarie 2001 (m1 ora 13.30)
Reluare: 9 februarie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Dacă doriți să aflați noutățile vieții publice românești, că ce s-a întîmplat la Adunarea Generală ordinară a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria sau dacă vreți amănunte de la Comemorarea Emanuil Gojdu de la Giula, nu aveți altceva de făcut decît să urmăriți „Ecranul nostru”.

Realizator: Ștefan Crâsta

Sponsorul nostru

tiszanel

Emisiunea în limba română

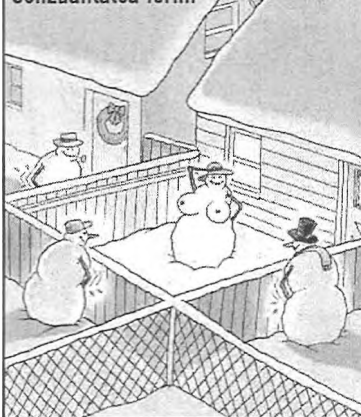
24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rrl.ro

e-mail: ro@rrl.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Senzualitatea iernii

ESENȚA
MIȘCĂRII

În Ungaria
în două localități:
la Bichișciaba și la Nagylak

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

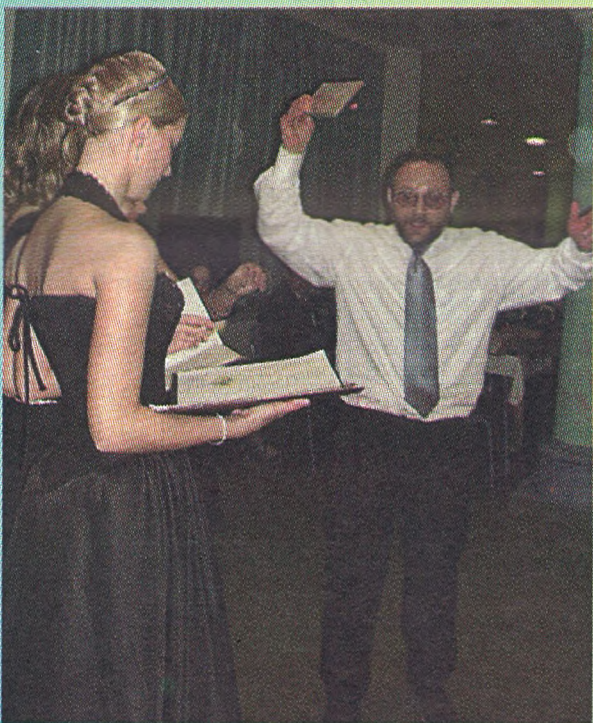
http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Prima petrecere românească în 2002

Întregul Centru Cultural Român din Giula a fost dominat în seara de sâmbătă, 26 ianuarie, de o atmosferă festivă, cu muzică românească, ținută elegantă și voie bună. Mai multe sute de persoane giulane (români și unguri împreună) s-au adunat să deschidă șirul petrecerilor românești, primul din acest an fiind tocmai Balul Românesc pe Țară, organizat de Auto-guvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria.

De atmosfera specială au fost responsabili dansatorii, cântăreții și muzicanții veniți din diferite părți ale Ungariei și României: perechea *Ildikó Czene și Attila Burján* din Aletea, perechea *Renata Rocsin și Nandor Cozma* din Micherechi și Giula, soții *Ana și Gheorghe Buha* din

Chitighaz, cântărețul *Gheorghe Bágy* din Aletea, formația folclorică din Oradea, condusă de *Aurel Moș*, alături de solista *Cornelia Covaciu*, orchestra folclorică a Căminului Cultural din Micherechi, condusă de *Patyi Zoltán* și cunoscutul cântăreț giulan *Kicsid Zoltán*.

Și publicul a fost tot atât de variat: am văzut primari și diplomați, președinți și directori, profesori și

studenți, micherecheni, cebani, aleteni, chitighăzeni sau seghedinieni.

Cei care doriți să vă distrați, la sfârșitul acestei săptămâni, la un bal românesc, puteți alege dintre balul de la Seghedin sau cel de la Aletea, ambele desfășurându-se sâmbătă, la 2 februarie.

Vă dorim și-n continuare distracție plăcută!

Text și foto: I. Cozma

